

SISÄLLYSLUETTELO

ALKUSANAT	1
I PARRAN JA SOTKAN MASTER PLAN	3
1 NYKYISET TOIMINNOT PARRASSA JA SOTKASSA	5
1.1 Parra nyt	5
1.2 Sotka nyt	8
1.3 Kehittämisen haasteita ja mahdollisuuksia	11
2 VISIO JA TAVOITTEET	13
2.1 Parran ja Sotkan visiot	13
2.2 Parran ja Sotkan kehittämisen tavoitteet	14
3 TOIMINNALLISET KONSEPTIT	17
3.1 Yhteistyö	17
3.2 Yhteismarkkinointi	19
3.3 Parran ja Sotkan kehittämishankkeet	21
4 MAANKÄYTTÖ JA INFRASTRUKTUURI	37
4.1 Maankäytön yleissuunnitelma	37
4.2 Parran maankäyttösuunnitelma	37
4.3 Sotkan maankäyttösuunnitelma	40
4.4 Parran infrastruktuuri	42
4.5 Sotkan infrastruktuuri	43
5 YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET	45
6 SEURANTA	47
II MASTER PLANIN TAUSTOJA JA PERUSTELUJA	51
7 MAANKÄYTÖN NYKYTILA	53
7.1 Kaavoitustilanne	53
7.2 Parran maankäyttö	54
7.3 Sotkan maankäyttö	62
8 KEHITTÄMISMAHDOLLISUUKSIEN ARVIOINTI	69
8.1 Kehittämiseen vaikuttavat suunnitelmat	69
8.2 Kauhajoki ja Teuva Suomen matkailun aluerakenteessa	71
8.3 Kysyntä	72
8.4 Arvio kehittämispotentiaalista matkailun näkökulmasta	75

LIITTEET:

LIITE 1. Parran lammen laajentamisen arviointi

LIITE 2. Asiakaskysely

LIITE 3. Parran osayleiskaava (2000)

LIITE 4. Parran osayleiskaavan kaavamääräykset

LIITE 5. Parran asemakaava (2000)

LIITE 6. Parran asemakaavan kaavamääräykset

LIITE 7. Kauhajoen yleiskaava Sotkan alueella

LIITE 8. Sotka urheilu- ja ulkoilukeskuksen aluekartta

LIITE 9. Sotka – Asuuli ulkoilureitistö

Raportin takakannen taskuissa Parran ja Sotkan maankäytön yleispiirteiset suunnitelmat

ALKUSANAT

Teuvan kunnassa sijaitsevaa Parran aluetta ja Kauhajoen keskustan tuntumassa sijaitseva Sotkan aluetta on molempia kehitetty parikymmentä vuotta. Yhteisesti laaditun selvityksen eli Master Planin tarkoituksena on katsoa tulevaisuuteen, vuoteen 2020 saakka ja arvioida millä tavalla nämä kaksi suhteellisen lähellä olevaa aluetta (noin 30 km) löytäisivät toteutuskelpoisen ja pitkällä tähtäyksellä liiketaloudellisesti kannattavan pohjan palvelemaan seutukunnan asukkaiden ja myös matkailijoiden tarpeita.

Parran ja Sotkan alueiden Master Planissa laadittiin molemmille alueilla kokonaisvaltaiset toimintasuunnitelmat, joilla voidaan ohjata alueiden kehittämistoimintaa. Suunnitelman tavoitteena on myös käynnistää alueiden välinen yhteistyö, laatia yhteistyöverkostomalli sekä aloittaa alueiden yhteiset markkinointitoimenpiteet. Muita tehtäviä ovat alueiden kehittämisen tavoitteiden konkretisoiminen ja reuna-ehdojen määrittäminen siten, että alueiden toimijat sitoutuvat yhteiseen päämäärään. Master Planilla voidaan myös ohjata kaavoitustyötä ja uusinvestointeja.

Master Planin laatimiseen on saatu Suupohjan kehittämisyhdistykseltä Leader + ohjelman mukaista rahoitusta.

Työ laadittiin vuoden 2007 aikana ja se tehtiin tiiviissä vuorovaikutuksessa alueiden toimijoiden (yhteensä 18) kanssa. Työn aikana toteutettiin sähköinen kysely kaikille toimijoille sekä järjestettiin teemahaastattelut seuraavista kehittämisteemoista: majoitus ja matkailu, hiihtokeskustoiminta, viranomaisyhteistyö, reitistöt, kulttuuri, moottoriurheilu, metsästys. Lisäksi pidettiin kaksi laajaa työseminaaria alueen toimijoille syyskuussa ja marraskuussa.

Parra & Sotka Master Planin laatimista on ohjannut ohjausryhmä seuraavassa kokoonpanossa:

Harri Kiviharju, Teuvan Rivakka ry (pj)
Pauli Kiviluoma, Kauhajoen Metsästäjät ry (varapj)
Annukka Käkelä, Teuvan kunta (sihteeri)
Liisa Laurila, Mäki-Laurilan Maatila, jäsen
Minna-Maria Mäenpää, Vapaa-ajan keskus Parra Oy, jäsen
Ilpo Hietaharju, Parran mökkitoimikunnan pj, jäsen
Paula Kallionpää, Kauhajoen kaupunki, jäsen
Jari Huhtanen, Kuntosotka ry, jäsen
Päivi Lahti-Kuusisto, Kauhajoen Moottorikerho ry, jäsen
Arvo Ojalehto, Kauhajoen Karhu ry, jäsen
Simo Rinta – Uppa, SFC Caravan Suupohja ry, jäsen
Jarmo Kallio, Etelä – Pohjanmaan TE – keskus, jäsen
Paavo Mattila, Suupohjan kehittämisyhdistys ry, jäsen
Johanna Peltoniemi, Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymä, jäsen

Master Planin laadinnan konsulttina toimi FCG Suunnittelukeskus Oy.

I PARRAN JA SOTKAN MASTER PLAN

- 1) Nykyiset toiminnot Parrassa ja Sotkassa**
- 2) Visio ja tavoite**
- 3) Toiminnalliset konseptit**
- 4) Maankäyttösuunnitelmat (suunnitelmat liitteenä)**
- 5) Ympäristövaikutukset**
- 6) Seuranta**

1 NYKYISET TOIMINNOT PARRASSA JA SOTKASSA

Parran alue sijaitsee Teuvan kunnassa ja Sotkan alue Kauhajoen kaupungissa Suupohjan seutukunnassa, jossa asuu noin 30 000 asukasta. Alueiden välinen etäisyys on linnunteitse noin 20 km, maanteitse etäisyys on noin 40 km.

Tähän on koottu lyhyt kuvaus Parran ja Sotkan nykyisistä toiminnoista. Kuvaus perustuu Parran ja Sotkan toimijoille tehtyyn sähköiseen kyselyyn, joka tehtiin touko-kesäkuussa 2007 sekä aiempaan lähdemateriaaliin ja toimijoiden antamiin tietoihin.

1.1 Parra nyt

Parra tuli aikoinaan tunnetuksi kivipelloista ja Parran luolista sekä vaihtelevasta maastostaan. Parran toiminta jakautuu toiminnallisesti kahteen osaan Parranvuoren pohjoisrinteiden hiihtokeskustoimintaan ja Parranvuoren eteläpuoliseen Luonto-Parran toimintaan. Vaikka hiihtokeskus toimii liikeyrityksenä, on Parran alueen toiminta paljon yhdistystoiminnan ja talkootyön varassa.

Nykyisellään Parra on teuvalaisten, matkailijoiden ja mökkeilijöiden liikunta- ja ulkoilupaikka, jossa järjestetään erilaisia kisoja, juhlia, kokouksia ja tapahtumia.

Laskettelukeskuspalvelut

Vapaa-ajankeskus Parra Oy on perustettu vuonna 1989 ja laskettelutoiminta käynnistyi 1991. SnowPark Parra:

- Kolme rinnettä, joista pisin 580 m, korkeusero 72 m, lastenrinne
- Kaksi Streetiä, joissa hyppyrit ja reilit
- Talvipuisto, jossa pulkkamäki, grillikotia ja lasten leikkivälineitä
- SHKY:n virallinen hiihtokoulu
- Kaksi ankkurihissiä ja yksi naruhissi, hissikapasiteetti 2 700 hlö/h
- Rinnekahvio
- Välinevuokraamo- ja huoltopalvelut
- Strategisena valintana on keskittyminen laskettelupalveluiden tuottamiseen.
- Pääkohderyhmänä ovat nuoret, lapsiperheet ja koululaiset
- Yksi läntisen Suomen suosituista laskettelukeskuksista, joka markkinoi itseään sloganilla ”Enemmän kuin rinteet ja hissit”.

Juhla- ja kokous-, tapahtumapalvelut Luonto-Parrassa

Parramajalla ja Nevala-Salissa järjestetään juhlia ja kokouksia. Parramajassa toimii tilausravintola, jonne sopii noin 120 henkeä sekä kesäterassi (50 ap), samassa yhteydessä on sauna- ja pesutilat sekä keittiö. Pauli Nevala –Sali toimii kokous- ja näyttelytilana ja siellä on 45 asiakaspaikka. Alueella on metsäkirkko (120 ip), kotaravintola (40 ap) ja kesäkioski sekä mökkikylä. Kokous- ja tapahtumatilat ovat melko vähäisessä käytössä, noin 50 käyttökertaa vuodessa.

Suurimpana kesätapahtumana ovat ”Saunojen kokoontumisajot”, johon elokuussa 2007 osallistui 5 000 henkeä.

Urheilu- ja virkistyspalvelut

Parran rinteillä kiertää valaistu kuntorata (5 km), jonka tuntumassa on luontopolku, joka kulkee mm. muinaisaikaisten kivipeltojen kautta. Alueella on lähes 100 km:n pituinen murtomaalatuverkosto, jonka varrella useita laavuja, nuotiopaikkoja ja kämppiä. Parran reitit liittyvät laajempaan Muinaisvuorten reitistöön, jonka selkäranka muodostuu Parra-Kakkorinvuori-Susivuori-Pyhävuori linjasta. Parramaja on Parra-Teuva-Karjoki –reitistön keskus. Luokiteltujen ja merkittyjen reittien varrella on runsaasti rakenteita Karijoella ja Teuvalla.¹

Alueella järjestetään runsaasti urheilukilpailua sekä eri urheilulajien harjoittelua. Teuvan Rivakka Ry järjestää mm. paikallisia, alueellisia ja kansallisia hiihto-, hiihtosuunnistus-, suunnistus- ja pyöräilykisoja. Vuonna 2009 järjestetään kaksipäiväiset hiihdon Hopeasompa-kilpailut, jonne odotetaan noin 1 000 kilpailijaa päivässä.

Parramajan välittömässä läheisyydessä on suosittu uimalampi.

Vuonna 2000 pystytettiin Parraan *Maailman suurin keihäs*, 26 metriä korkea monumentti keihäänheittäjä, olympiakultamitalisti Pauli Nevalan kunniaksi. Keihäsmonumetti on muodostunut melkoiseksi matkailunähtävyydeksi.

Loma-asuntoalue Mökki-Parra ja caravan-alue

Asemakaavoitetulle alueelle on kaavoitettu noin 100 loma-asuntotonttia, joista lähes 70 on rakennettu. Loma-asuntoalueen laajennusalue on 30 ha. Suupohjan Osuuspankilla on alueella lomarakennustonttialue. Loma-rakennukset ovat pääosin yksityisessä omistuksessa, kaupallista majoitustarjontaa alueella on vähän, 128 vuodepaikkaa.

Caravan-alueella on tilaa noin sadalle vaunulle, sähköpaikkoja on 16 ja leirikeittiö Parramajan yhteydessä. Nykyisellään caravan-alueen käyttö on vähäistä, noin 200 yöpymisvuorokautta vuodessa.

Kunnan rooli

Kunta omistaa Luonto-Parran alueen ja sen rakennukset ja on vuokrannut ne edelleen Teuvan Rivakka ry:lle. Kunta on myös Vapaa-ajankeskus Parra Oy:n pääosakas. Kunnalle kuuluvia tehtäviä Parrassa ovat mm. hiihtolatujen kunnossapito ja valaistus, Luonto-Parran rakennusten, viheralueiden (pois lukien Teuvan Rivakan hoitama vuokra-alue), uimalammen, luontopolun hoito, mökkialueen teiden hoito, Luonto-Parran katuvalaistus ja alueen kaavoitus.

¹ Ismo Nousiainen (2004), Retki Suupohjan luontoon. Reitistöt ja muut kohteet

Kävijät

Toimijoiden arvio kävijämäärästä on 30 000 kävijää vuonna 2007. Luvusta puuttuvat arviot majoittujien sekä virkistyskäyttäjien määristä, joten se ei ole suoraan vertailukelpoinen Sotkan kävijämääräarvion kanssa.

	2007	Erityistä
Rinnetoiminta: - laskettelu- kahvio ja vuokraamopalvelut (Vapaa-ajankeskus Parra Oy)	15 000	- Talvella 100 % - Lapsiperheet 30 %, harrasteryhmät 70 %, koululaisryhmät tärkeitä - Ruotsinkielinen rannikkoalue Vaasasta etelään, Pohjois-Satakunnan kunnat; Laihia, Jurva, Kurikka. - Ruotsinkielisiä 25 %
Luonto-Parran matkailutoiminnot: - tilojen ja caravan-alueiden vuokraus, ohjelmapalvelut, tapahtumat (Teuvan Rivakka ry) - Nevala-Sali 25 krt/v - Metsäkirkko 10 krt/v - Kota 10 krt v - Saunojen kokoontumisajot 5 000 os.	6 700	- Kesä 50 %, talvi 30 %, kevät ja syksy 10 % - Yritysvieraat 50 %, lapsiperheet 30 %, pariskunnat 10 , muut 10 % - Etelä-Pohjanmaa, 5 % Baltiasta ja Venäjältä
Luontoretket ja -opastus - Suupohjan lintutieteellinen yhdistys	100	- Kevät 100 % - Harrasteryhmät 80 %, yritysvieraat 20 % - Teuvan kunta - Satunnaista toimintaa
Kilpailutoiminta: - Hiihto, hiihtosuunnistus, suunnistus, pyöräily (Teuvan Rivakka ry)	7 000	
Virkistyskäyttö: - retkeily, ulkoilu, lenkkeily, sauvakävely, hiihto ym. (Teuvan kunta)	Ei tietoa	
Kaupallinen majoitus: - suurin Teuvan Rivakka ry (välitys) - yksityisten loma-asunnot - eri järjestöjen loma-asunnot	128 vp/ 17 mökkiä 48 vp/6 mök 32 vp/ 5 mök 48 vp/ 6 mök	- Asiakasmääräseuranta vain osassa, joten kokonaisasiakasmäärää ei ole tiedossa - Asiakkaat Rannikko-Pohjanmaalta, Etelä- ja Länsi-Suomesta, ulkomaiset pääosin Virosta, Ruotsista, Englannista ja Venäjältä.

1.2 Sotka nyt

Sotkanrinne on yksi Pohjanmaan vanhimpia laskettelukeskuksia. Alueen muita vahvoja toimintoja ovat moottoriurheilu, maastoliikunta ja ammunta. Tavoitteena oli alusta asti tehdä Sotkankallion (perinteinen nimi) alueesta lasketteluun lisäksi monipuolinen maastoliikuntapaikka. Sotkan alue toimii edelleen pitkälti samoilla periaatteilla kuin perustettaessa, eli yhdistystoiminnan ja talkootyön voimin. Sotka on kauhajokisten ja matkailijoiden ulkoilu-, urheilu- ja tapahtumakeskus, jossa toimii suosittu kesäteatteri. Kaupunki on rakentanut alueelle huoltorakennuksen, jossa on toimisto-, kuulutus-, puku- ja pesutilat sekä yleisö-WC. Sotkan alueella on langaton lähiverkko kisojen käyttöön.

Laskettelukeskuspalvelut

Sotkanrinteet avattiin yleisölle vuonna 1977. Rinteet laitteineen on rakentanut Kuntosotka ry:n talkooväki. Toiminnasta ja ylläpidosta vastaa Kuntosotka ry, jonka vapaaehtoinen noin 30 hengen joukko ja tarvittavasta palkallisesta koostuva henkilökunta.

Sotkanrinteet:

- 3 rinnettä, 2700 hlö/h hissikapasiteetti ja naruhissi lapsille, korkeusero 65 m, laajuus 50 000 m²
- Pulkkamäki
- Sotkan Hiihtokoulu, jossa 11 koulutettua ohjaajaa
- Välinehuolto
- Latuverkosto
- Kesällä sauvarinnerata
- Erityisryhmille ohjattua toimintaa
- Laskettelukausi yleensä joulukuusta huhtikuun alkupuolelle
- Laskettelurinteen vieressä Paintball – alue värikuulaharrastajille
- Tapahtumien yhteydessä lumikenkäilyä

Sotkanrinteiden kävijämäärän kasvu on ollut 43 % vuosina 2001 – 2006.

Juhla-, kokous- ja majoituspalvelut

Kuntosotka ry:n Sotkanpirtti-kahvio ja ravintola 120 hengelle sekä saunatilat toimii rinnekahvilana ja tilausravintolana. Kauhajoen Metsästysseura ry:n Erähoivi on 100 -paikkainen kahvila / tilausravintola, jossa on tarjoilukeittiö. Erähoivia vuokrataan myös juhliin ja tapahtumiin. Lisäksi siellä on tarjolla vuodepaikat juhlien ja kisa-aikaiseen majoittumiseen 20 hengelle.

Virkistys- harraste- ja urheilupalvelut

Kauhajoen kaupungin ylläpitämässä *kuntorata-latuverkossa* on 3, 5, 7,5 ja 10 kilometrin radat/latut, joista valaistuja ovat 3, 5 ja 7,5 kilometrin reitit. Tavoitteena on valaista lähivuosina myös 10 kilometrin, rengasreitin loppuosa. Sotkan urheilu- ja ulkoilukeskuksen radat/latut ovat profililtaan ja alueeltaan kansainvälistä luokkaa. Vaikeusastetta voidaan lisätä käyttämällä reittiä myös Sotkanrinteissä. Reiteillä on järjestetty useita SM- tason ampumahiihto- ja juoksukilpailuja sekä muita alueellisia kilpailuja mm. hiihdossa suunnistuksessa. Reitit ovat SFS -standardin mukaisesti opastettu ja varoitusmerkitty. Alueella on myös kiintorastiverkosto. Laavuja on kolme rinteissä ja yksi päätien, Sotkantien varrella yleisön vapaasti käytettäväksi.

Sotkan rataverkolta voidaan siirtyä *Sotka - Asuuli -retkeilyreitille*, joka on helppona reittinä tarkoitettu hiihtoa vähemmän harrastaneille. Sotka – Asuuli -reitti on hakemassa ulkoilureittitoimitusta, jonka jälkeen ulkoilureitti voidaan kunnostaa myös kesäkäyttöön sopivaksi.

Alueella on *hiihto- ja ampumahiihtostadion*, sekä *huoltorakennus*, jossa on yleisölle wc-tilat, kilpailijoiden puku- ja pesutilat. Tilat toimivat myös muiden lajien huoltotiloina sekä seurojen kokoustiloina.

Hiihtostadionille voidaan järjestää useita eripituisia lenkkejä lasten hiihtokilpailuille. Ampumahiihdon ja -juoksun ampumapaikalla on 30 suoristuspaikkaa. Hiihtostadionille voidaan järjestää yleisötapahtumia kuten v. 2007 Sambacrossit yleisötapahtuma. Alueella on yhteys seutuverkkoon, jolla voidaan huoltorakennuksessa nopeuttaa ja helpottaa kisojen järjestämis- ja tulospalveluja.

Moottoristadion:

- Formula karting- rata Kauhajoen ja maakunnallisille harrastajille
- Rallicrossi / JM - rata, radalla järjestetään vuosittain SM -kisoja, myös ulkomaisia osallistujia on ollut mukana kilpailuissa.
- Speedway- rata
- Käyttöön tarvittavat ratojen varikkoalueet ja katsomovallit
- Suunnitelmassa motocross- ja moottorikelkkarata sekä rallisprint- harjoittelurata
- Alueella on järjestetty moottorikelkkakisoja sekä paikallisten auto- / liikennekoulujen toimesta ajoharjoittelua (mm. pimeällä ajoa)
- Rata-aluetta on mahdollisuus vuokrata erilaisiin tapahtumiin (mm. polttari-seurueet, muut autourheiluseurat, yritykset jne.)

Ampumarata-alue

- Haulikkoradat, Skeet-, Trap-, A-trap-, Sporting- ja metsästysammunta
- Kivääri 100 m, hirvi, villikarju 2 rataa
- 20- paikkainen pienoiskiväärirata
- 20- pistoolirata
- Hirvenhiihto / -juoksu

Kesäteatteri Sotkanpesässä on kiinteät näyttämörakenteet näyttämöllä ja katso-mossa. Sotkanpesässä toimii valtakunnallisesti tunnettu harrastajateatteri Kajo ry. Sotkanpesä on hyvin suosittu kesäteatteri alueella. Katsojaryhmille järjestetään mahdollisuus illastaa Sotkanpirtillä.

Kaupungin rooli

Kauhajoen kaupungin rooli on aktiivinen ja Sotkan ulkoilu- ja urheilukeskus on kaupungin liikunta- ja virkistystoiminnan toisena tärkeimpänä painopistealueena vapaa-ajankeskuksen ohella. Kaupungin tehtävänä on pääasiassa olosuhteiden kehittäminen. Kaupunki hoitaa kuntoratoja ja niiden alueita, jotka ovat rakennettu pääosin talkootöinä. Kauhajoen kaupunki on ottanut ne hoitaakseen ja kunnostanut niitä palvelemaan muuttuvien lajivaatimusten mukaan, laajentanut verkostoa ja lisännyt reittien turvallisuutta.

Kunta investoi 30 000 – 40 000 euroa vuodessa alueeseen, lähivuosina on rakentamistarve noin 50 000 – 100 000 euroa (mm. reitit, latusiltojen uusiminen, reittien valaisemiseen ja maanhankintaan).

Sotkan urheilu- ja ulkoilukeskuksen (maastourheilukeskus) yleissuunnitelma on työn alla.

Kävijät

Toimijoiden arvio kävijämäärästä on noin 60 000 kävijää vuonna 2007.

	2007	Erityistä
Rinnetoiminta: - laskettelu-, opetus-, välinevuokrauspalvelut, latukunnostus - Sotkanpirtti kahvila ja tilausravintola -	10 000	- Talvella 90 % - Harrasteryhmät 60 %, yksinmatkustavat 15 %, pariskunnat 10 %, yritysvieraat 10 %, lapsiperheet 5 % - Asiakkaat 100 km säteeltä - Juhlatilaisuuksien asiakkaat
Ampumaratatoiminta, metsästysmatkailu (Kauhajoen Metsästys ry)	2 000	- Tasaisesti eri vuodenaikoina - Lapsiperheet 40 %, pariskunnat 30 %, yritysvieraat, harrasteryhmät, yksinmatkustavat kukin 10 % - Lähialueet, 5 % Saksasta ja Ruotsista
Kilpailu- ja harjoitustoiminta: - Speedway (Kauhajoen moottorikerho ry) - Karting, JM-luokka, rallicross, ralli, rallisprint, pienoisautoilu (Kauhajoen Urheiluautoilijat ry) - Hiihto, ampumahiihto, suunnistus, yleisurheilu (Kauhajoen Karhu ry)	8 500 yht. 1 000 5 000 2 500	- Moottoriurheilussa harrasteryhmät suurin asiakasryhmä - Lähialueet ja Etelä-Pohjanmaa sekä valtakunnallinen ja kansainvälinen käyttö
Kesäteatteri (Teatteri Kajo ry)	2 500	- asiakkaita Länsi-Suomesta
Virkistyskäyttö: - Retkeily, ulkoilu, lenkkeily, hiihto ym. (Kauhajoen kaupunki) - Hiihto, patikointi (Suupohjan Latu ry)	Noin 38 000	- Talvi 40 %, kesä 40 %, kevät 10 %, syksy 10 % - Harrasteryhmät 50 %, lapsiperheet 25 %, pariskunnat 10 %, yritysvieraat 10 %, yksinmatkustavat 5 % - Kauhajoki, sekä Etelä-Pohjanmaa ja Pohjois-Satakunta
Kaupallinen majoitus: - Erähoivi (Kauhajoen Metsästys ry)	20 vp	- Erähoivia (300 m2) vuokrataan juhliin ja tapahtumiin

1.3 Kehittämisen haasteita ja mahdollisuuksia

Heikkouksia	Vahvuuksia
• Sijainti valtaväylistä ja suurista asutuskeskittymistä sivussa • Valtakunnallisesti vetovoimaisten matkailukohteiden puuttuminen • Tuotteistaminen, markkinointi ja myynti • Majoituksesta pulaa erityisesti tapahtumien aikana • Kesätoiminnot • Alueiden ympäristö viimeistelemätön • Paikoin reitistöjen laatu ja opastus • Toiminnot hajanaisia: yhteisen näkemyksen puute	• Luonto • Toimintojen monipuolisuus • Reitistöt • Parrassa - rinnetoiminnot - loma-asunnot - luonto ja luonnonhistoria - maisema - reitistöt - suunnistus - maastohiihto - hyvät lumiolosuhteet • Sotkassa: - rinnetoiminnot - saavutettavuus - monipuolisuus - moottori- ja ampumaurheilu - maasto- ja ampumahiihto - kesäteatteri
Kehittämisen mahdollisuuksia	
• Selkeät kohderyhmittäiset tuotteet ja tapahtumat, profiloituminen • Teemapohjaiset tuotteet, esim. erityisliikunta • Yhteismarkkinointi • Hiihtokeskusten yhteistyö ja suuruuden tuomat edut (oheispalvelut, markkinointi, varaus ja myynti sekä laite- ja palvelutoimittajien kilpailuttaminen) • Viipymän pidentäminen • Kilpailu- ja tapahtumatoiminnan yhteistyö keskusten kesken • Ohjelmapalveluyrittäjiä alueille, palvelut molemmista keskuksista • Yhteinen koulutuksen järjestäminen • Yhtenäinen kokonaisuus: matkailu- ja hyvinvointipalvelujen verkosto • Talkootyön rinnalle muitakin toimijoita ja investoreita • Oheispalvelut • Kulttuuriyhteistyö keskusten kesken ja pohjalaisen kulttuurin hyödyntäminen • Ympärivuotisuuden kehittäminen • Eri toimijoiden työnjako selkeäksi ja yhteistyö alueiden ulkopuolisten tahojen kanssa • Alueiden viihtyisyys ja yhtenäinen ilme, kiinteistöjen kunnostus ja hoito, "Paikat on laitettava kuntoon" • Alueiden sisäisen saavutettavuuden parantaminen (opasteet, maankäytön suunnittelu, reitit)	

2 VISIO JA TAVOITTEET

2.1 Parran ja Sotkan visiot

PARRA JA SOTKA vuonna 2020

Parra ja Sotka muodostavat itsenäiset matkailu- ja virkistysalueensa, jotka mielletään imagollisesti ja toiminnallisesti toisiaan täydentäviksi.

Yhteistyötä tehdään synergiaa tuovassa toiminnassa.

PARRA ON VUONNA 2020

- **valtakunnallinen maastohiihto- ja suunnistuskeskus**
- **ylimaakunnallinen liikunta- ja luontomatkailukeskittymä**
- **monipuolinen liikunta- ja virkistysalue sekä loma-asuntoalue**
- **merkittävä tapahtumakeskus**
- **kävijöitä 100 000 vuodessa**

SOTKA ON VUONNA 2020

- **kansainvälinen ja valtakunnallinen ampuma- ja maastohiihdon sekä moottori- ja ampumaurheilun keskittymä**
- **ylimaakunnallinen liikuntamatkailukohde**
- **monipuolinen liikunta-, virkistys- ja harrastekeskittymä**
- **kävijöitä 100 000 vuodessa**

Mitä visiot tarkoittavat?

- Parra ja Sotka ovat omia toiminnallisia kokonaisuuksiaan, jotka profiloituvat hieman eri tavalla ja toisiaan täydentäen.
- Molemmissa keskuksissa on matkailua, virkistys- ja seuratoimintaa, jotka tukevat toisiaan ja ovat verkostoituneet keskusten välillä.
- Keskusten päiväkävijät tulevat noin 100 km säteeltä ja loma-asunnoilla yöpyjät noin 200 - 300 km säteeltä. Matkailun pääkohderyhmiä ovat kotimaiset perheet ja eri lajien harrastajat, virkistyskäytössä kuntalaiset ja lähialueiden asukkaat.
- Molempien matkailua kehitetään teemapohjaisten tuotteiden ja palvelujen avulla.
- Yhteistyössä keskitytään markkinointiin, tiedottamiseen, koulutukseen, tapahtumiin, ohjelmalveluihin ja hanketoimintaan.
- Parra on maastohiihdossa ja suunnistuksessa valtakunnallisesti tunnettu. Matkailun kärkituotteet ovat rinnetoiminnot, tapahtumat, urheilukilpailut sekä leiritoiminta.
- Sotka on erityislajeissa kansainvälisesti ja valtakunnallisesti tunnettu maastourheilukeskus. Matkailun kärkituotteet ovat rinnetoiminnot, hiihto- ja ampumahiihto- sekä moottori- ja ampumaurheilutapahtumat.
- Molemmat keskuksat ovat monipuolisia hyvinvointipalvelujen tarjoajia sekä kuntalaisten virkistys- ja luontoliikuntapaikkoja.

2.2 Parran ja Sotkan kehittämisen tavoitteet

Parran ja Sotkan tavoitteet yhteistyölle

- *Parra ja Sotka tarjoavat yhdessä monipuolisia luontoon, liikuntaan ja hyvinvointiin liittyviä ohjelmapalveluja*
- *Parralla ja Sotkalla on merkittävästi yhteisiä tuotepaketteja*
- *Alueet järjestävät vuosittain 1-2 yhteistä isoa liikuntatapahtumaa, esim. hiihto, maastopyöräily, suunnistus ja laskettelu*
- *Parran ja Sotkan markkinointi, tiedottaminen, hanketoiminta sekä tapahtumien järjestäminen ovat koordinoitua ja organisoitua*
- *Parra ja Sotka ovat painopistealueissaan valtakunnallisesti tunnettuja*
- *Toimijoiden koulutus järjestetään yhdessä ja suunnitelmallisesti*

PARRAN JA SOTKAN PROFIILIT

PARRA

- luonto
- maisema
- seudulliset reitistöt
- rinnetoiminnot, hiihto, suunnistus
- kokoukset, juhlat, tapahtumat
- majoitus

SYNERGIA

- **tapahtumat**
- **ohjelma- ja ruokapalvelut**
- **markkinointi**
- **hankekehitys**
- **koulutus**

SOTKA

- saavutettavuus - kaupunki lähellä
- monipuolisuus
- rinne, reitit
- urheilu- ja kulttuuri-tapahtumat
- moottori- ja ampumaurheilu

Parran kehittämisen tavoitteet

Kävijöitä 100 000 vuodessa (nyt 30 000)

Vuodepaikkoja 400 (nyt 128) ja caravan -alueella 70 sähköpaikkaa (nyt 16)

MATKAILU (liiketoiminta)

- *Parran toiminta on organisoitu tehokkaasti ja alueelle on saatu uusia investoreita*
- *Parran matkailun pääteemoja ovat tapahtumat sekä luonto- ja liikuntamatkailu*
- *Parra on maakunnallisesti merkittävä rinnekeskus. Vuosittain on kävijöitä noin 20 000 (nyt 15 000). Tavoitteena on olla laadullisesti hiihtokeskusten parhaimmistoa Suomessa.*
- *Kokous-, juhla- ja tapahtumapaketit on tuotteistettu ja markkinointi tehokasta.*
- *Parrassa järjestetään vuosittain noin 10 isoa matkailutapahtumaa (viihde, liikunta, kulttuuri), joissa kävijöitä noin 50 000 (nyt 12 000). Tapahtumien tarvitsema infra on kunnossa.*
- *Parra tarjoaa kaupallista, laatuluokitettua mökkimajoitusta (350 vp, nyt 128 vp), erähenkistä ja laadukasta ryhmämajoitusta (50 vp) sekä 70 sähköpaikkaa korkeatasoisella caravan-alueella (nyt 16 sp)*

VIRKISTYS

- *Parra on suosittu retkeily, marjastus-, sienestys-, hiihto-, uinti- ja luontoliikuntapaikka.*
- *Parrassa on maakunnan parhaat reitit.*

KILPAILU JA HARRASTEET (yhdistystoiminta)

- *Pohjanmaan monipuolisin suunnistus- ja maastohiihtoharjoittelu sekä kilpailukeskus, tavoitteena 20 000 kävijää vuosittain*

MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ

- *Alue on siisti ja ympäristö vetovoimainen*
- *Vesielementtiä on hyödynnetty ympäristön vetovoiman lisäämisessä*
- *Alue on helposti saavutettavissa (opasteet, tieyhteydet)*
- *Maankäytössä hyödynnetään nykyistä infraa ja uuden rakentaminen tukeutuu olemassa olevaan rakenteeseen*
- *Tavoitteena rinnealueen ja Luonto-Parran toiminnallinen yhteyden parantaminen, jolloin alue hahmotetaan yhtenä kokonaisuutena*

Sotkan kehittämisen tavoitteet

Kävijöitä 100 000 vuodessa (nyt 60 000)

Vuodepaikkoja 100 (nyt 20) ja uusille caravan-alueille 60 sähköpaikkaa.

MATKAILU (liiketoiminta)

- *Sotkan toiminta on organisoitu tehokkaasti ja alueelle on saatu uusia investoreita*
- *Sotkan matkailun pääteemoja ovat tapahtumat (moottori- ja muu urheilu sekä kulttuuri) sekä terveystoiminta*
- *Sotka on monipuolinen, maakunnallisesti merkittävä rinnekeskus ja valtakunnallisesti merkittävä hiihto- ja ampumahiihtokeskus, jossa kävijöitä 37 000 (nyt 20 000)*
- *Sotkassa järjestetään valtakunnallisesti merkittäviä moottoriurheilutapahtumia, jossa kävijöitä 18 000 (nyt 6 000)*
- *Sotka on moottoriurheilun harrastokeskus, tavoitteena 4 000 kävijää (nyt 1 200)*
- *Sotkassa on monipuolisia kulttuuritapahtumia (teatteri, musiikki, tanssi), kävijätavoite noin 10 000 (nyt 2 000)*
- *Alueen palvelut ovat tuotteistettu ja paketoitu*
- *Sotka tarjoaa ryhmä- ja mökkimajoitusta (100 vp) ja 60 sähköpaikkaa karavaanareille*

VIRKISTYS

- *Sotka on monipuolinen, ympärivuotinen ja laadukas virkistys- ja vapaa-ajan keskus, kävijöitä noin 50 000 (nyt 36 000)*

KILPAILU JA HARRASTEET (yhdistystoiminta)

- *Sotka on kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävä ampumaurheilun sekä maasto- ja ampumahiihdon keskus.*
- *Sotka on moottoriurheilussa valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävä urheilukeskus*

MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ

- *Alue on siisti ja ympäristö vetovoimainen*
- *Alueen opasteet ovat selkeät ja yhtenäiset*
- *Reitistöt ovat toimivia, turvallisia ja monikäyttöisiä sekä SFS –standardin mukaisia*
- *Kiinteistöt ja reitistöt ovat esteettömiä*
- *Maankäytössä hyödynnetään nykyistä infraa ja uuden rakentaminen tukeutuu olemassa olevaan rakenteeseen*
- *Maankäytön suunnittelun ja opastuksen avulla jäsennetään aluetta niin, että se hahmottuu yhtenäisenä ja eri toiminnot helposti saavutettavana kokonaisuutena*

3 TOIMINNALLISET KONSEPTIT

3.1 Yhteistyö

Hankkeessa on tullut esille tarve yhteistyön parantamiselle sekä alueiden toimijoiden sisällä ja keskusten välillä että myös alueen ulkopuolelle. Tieto ei kulje, eikä yhteistyön tuomia hyötyjä käytetä riittävästi.

Tavoitteena on vastuullisen *kehittämisorganisaation* luominen Parran ja Sotkan toimijoiden, kuntien ja muiden matkailutoimijoiden kesken. Toiminnan organisoimisen peruserätyyteen voidaan pitää mallia, jossa yksityinen sektori liiketoiminnallaan luo sisällön Parran ja Sotkan toiminnolle. Yksityinen sektori vastaa myös omaan liiketoimintaansa liittyvistä investoinneista, tuotteittensa myynnistä, markkinoinnista sekä liiketoimintansa kehittämisestä ja riskeistä.

Julkisen sektorin rooli on tukea yritysten päämääriä luomalla ja edistämällä toimintaympäristöä. Julkisen sektorin tehtäviä ovat mm. maankäytön kokonaissuunnittelu, kaavoitus ja infrastruktuurista huolehtiminen; kunnallistekniikan rakentaminen ja ylläpito, latu-, vaellus-, moottorikelkka- jne. reitit ja niiden kunnossapito, yleinen palvelutaso vastaamaan matkailijoiden tarpeita ja maisemanhoito.

Kehittämisorganisaation rooli on vastata yhteisten kehityshankkeiden priorisoinnista ja toteuttamisesta sekä toimintojen markkinoinnista. Käytännössä operatiivisesta toiminnasta vastaa yksi henkilö, jonka tehtävänä on koordinoita toimintaa ja markkinointitoimenpiteitä.

Esitys yhteistyön käytännön toteutuksesta Parrassa ja Sotkassa

Yhteistyö toimii parhaiten hyvin organisoituna, esim. **yhteistyöryhmän** kautta. Yhteistyöryhmässä tulee olla molempien alueiden päätoimijoiden sekä kuntien edustus ja se voi myöhemmin organisoitua esim. yhdistykseksi. Toimiakseen tehokkaasti yhteistyöryhmässä tulee olla vain keskeiset toimijat mukana eli noin 10 jäsentä. Näiden lisäksi molemmissa keskuksissa voivat toimia omat yhteistyöryhmät.

Yhteistyöryhmän operatiivisesta toiminnasta vastaa **koordinaattori**, jonka vastuulla voi olla muitakin matkailuun liittyviä tehtäviä Suupohjan alueella.

Yhteistyöryhmä ja koordinaattori puolestaan tiedottavat toiminnastaan tehokkaasti ja avoimesti kaikille alueiden toimijoille sekä kutsuvat kaikki kokoon tarvittaessa.

Koordinaattorin tehtäviä ovat:

- yhteismarkkinointi ja markkinoinnin kytkeminen alueelliseen markkinointiin
- hankkeiden ja investointien rahoituksen hankinta, käynnistys ja koordinointi
- yhteiset tuotepaketit teemoittain
- tapahtumien järjestäminen ja koordinointi (yhteiset ja erilliset tapahtumat, tapahtumakalenteri)
- yhteinen kulttuurimatkailu (mm. kiertävät esitykset, tapahtumat, pohjalaisuuden korostaminen)

- tiedottaminen
- koulutuksen järjestäminen (laatu, palvelu)
- kaupallisen majoituksen välityksen järjestäminen keskitetysti
- toimia yhteyshenkilönä alueorganisaatioiden ja Parra-Sotkan yrittäjien välillä sekä linkittää markkinointitoimia soveltuvilta osin maakunnallisiin yhteismarkkinointitoimenpiteisiin
- mahdollisesti muita matkailuun liittyviä tehtäviä Suupohjan alueella

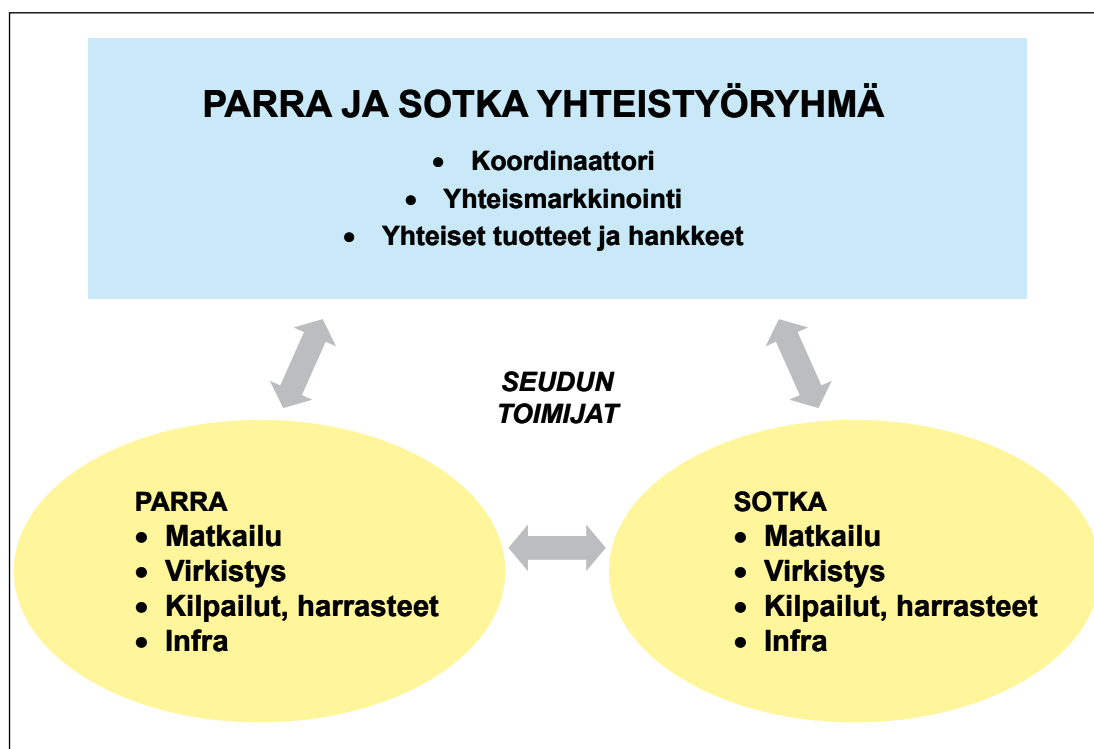
Koordinaattorilla on suuri rooli yhteistyön käynnistämisessä ja alkuvaiheen toiminnassa. Tavoitteena tulee olla kuitenkin, että yhteistyö toimisi sisäsyntyisesti, jolloin alueen toimijat ovat tiedostaneet sen hyödyn omalle toiminnalleen.

Kustannusarvio

Alkuvaiheessa koordinaattori voidaan palkata hankerahoituksella esim. 2-3 vuodeksi. Hankerahoitus koostuu projektirahoituksesta sekä kuntien ja yksityisten toimijoiden omarahoitusosuudesta.

Aikataulu

Tavoitteena pidetään koordinaattorin palkkaamista keväällä 2008, jolloin tehdyn Master Planin toimenpide-ehdotuksia voidaan heti lähteä toteuttamaan.

3.2 Yhteismarkkinointi

Hankkeen aikana on noussut esiin tarve tuoda Parran ja Sotkan tarjontaa näkyvimmin esille sekä matkailijoille että virkistyskäyttäjille. Edellä esitetty koordinaattori on tässä keskeinen, koska yhteismarkkinointi ei kuulu kenellekään nykyisistä toimijoista, eikä voida olettaa, että joku toimijoista sitä ryhtyisi yksin toteuttamaan.

Yhteismarkkinoinnin pääsisältö

Markkinoinnin tulee olla suunnitelmallista ja pitkäjänteistä. Alueille on laadittava yksityiskohtainen *markkinointisuunnitelma*, joka linjaa toimenpiteet ja roolituksen eri toimijoiden välillä. Markkinointisuunnitelman tulee olla osa maakunnan laajempaa markkinointisuunnitelmaa. Seuraavassa alustava esitys yhteismarkkinoinnista:

Imago

- Kumpikin alue toimii *omalla nimellään Parra ja Sotka*. Nämä nimet ovat näkyvillä kaikissa alueita koskevassa markkinoinnissa ja erilaisista rinnakkaisnimitystä luovutaan. Yksi nimi tukee parhaiten brändin luomista (vrt. Levi, Ruka, Tahko jne.)
- Kummallakin keskuksella on *oma logonsa*, joka näkyy kaikessa palvelutarjonnassa yhtenäisesti riippumatta palvelun tarjoajasta. Ideaalitilanteessa logot ovat olemukseltaan samantyylliset ja helposti rinnakkain käytettävät (vrt. Pyhä-Luosto).
- Lapsille suunnattu maskottihahmo esim. *Parran Peikko / Sotkan Keiju* näkyy kaikessa erityisesti lapsille suunnatussa markkinoinnissa.
- *Parra* on liikunta- ja luontomatkailukeskittymä sekä tapahtumakeskus, jossa valtakunnallista tunnettuutta tuovat maastohiihto, suunnistus ja tapahtumat. Parrassa on tarjolla monipuolista majoitusta. *Luonnonläheisyys, liikunta ja erilaiset tapahtumat* profiloivat Parraa.
- *Sotka* tunnetaan monipuolisena ulkoilu- ja urheilukeskuksena, jossa valtakunnallista tunnettuutta tuovat moottori- ja ampumaurheilu sekä ampumahiihto. *Monipuolisuus, vauhdikkuus ja urheilullisuus* yhdistetään Sotkaan.
- Molemmissa keskuksissa hyödynnetään myös *kulttuurimatkailua ja pohjalaisuutta*.

Kohderyhmät

Pääkohderyhmänä ovat 200 - 300 kilometrin säteellä:

- perheet
- nuoret
- eri lajien harrastajat (laskettelu, hiihto)
- yritysryhmät (yritysvieraat, TYHY / liikunta)

Virkistyskäytössä pääkohderyhmänä ovat oman kunnan ja lähikuntien asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat eri ikäryhmissä. *Erityislajeissa ja tapahtumissa* markkina-alueena on koko Suomi (mm. moottoriurheilu, ampumahiihto, maastohiihto ja suunnistus, teematapahtumat)

Muut kohderyhmät

- karavaanarit
- koululaisryhmät
- luontoharrastajat
- kulttuuriharrastajat (kesäteatteri ja muu kulttuuritarjonta)
- seniorit
- liikuntarajoitteiset

Yhteismarkkinoinnin kärkituotteet

- yhteiset teematuotteet liittyen luontoon ja liikuntaan
- rinnetoiminnot ja -tapahtumat
- tapahtumat liittyen liikuntaan, viihteeseen ja kulttuuriin (pohjalaisuus)
- ohjelmapalvelut

Markkinointitoimet – ja kanavat

Vuosi 2008:

- *Parran ja Sotkan omat sivut*, jotka ovat keskenään linkitetty. Linkitys myös Suupohjan yhteisille sivuille (www.suupohja.fi) sekä majoituspalvelujen tarjoajien sivuille. Eri lajien sivuilta on linkit Parran ja Sotkan sivuille ja toisinpäin.
- *Yhteinen markkinointimateriaali* esim. reittikartta, matkailupalvelukartta ja tapahtumakalenteri, jonka jakelu alueen toimijoiden sekä Etelä-Pohjanmaan muun matkailumateriaalin jakelun kautta.
- *Viitoitus ja opasteet*. Näkyvyys teillä ja lähimmissä kuntakeskuksissa uuden Tiehallinnon ohjeistuksen mukaan.²
- *Kustannukset*: Nettisivut á 3 000 euroa, matkailupalvelu ja -reittikartta 10 000 euroa (yhteistyössä nuorkaupakamarin kanssa), tapahtumakalenteri netissä, viitoitus ja opasteet 20 000 euroa. Yhteensä 36 000 euroa + koordinaattorin työ.

Vuosi 2009:

- *Yhteiset messuosastot* tuovat näkyvyyttä ja kustannussäästöjä. Osallistutaan Matkamessuille omalla Parra-Sotka -yhteisosastolla ja yhteisillä teemoilla laajan Pohjanmaan Kautta –osaston alla. Osallistutaan yhteisillä teemoilla myöhemmin valituille alueellisille messuille (esim. Tampereen kotimaan matkailun messut, Vaasan, Porin ja Seinäjoen vapaa-aika messuille tai vastaaville).
- *Yhteisesiintyminen/mainonta Pohjanmaan kautta* –esitteessä.

Vuosittain vuodesta 2009 alkaen:

- *Markkinointikampanjat* teemoittain (esim. jouluku, hyvinvointi, erityisliikunta, laskettelu, liikuntamatkailu)

Kustannusarvio

Markkinointisuunnitelman laatiminen on edellä esitetyn koordinaattorin tehtäviä. Mikäli koordinaattoria ei palkata, on kuntien ja toimijoiden tehtävä se yhdessä. Käytännön toimenpiteiden rahoittamiseen osallistuvat myös yksityisen sektorin toimijat.

Aikataulu

Toteutus keväästä 2008 alkaen.

² Tiehallinto (2007). Palvelukohteiden viitoitus.

3.3 Parran ja Sotkan kehittämishankkeet

Parra ja Sotka ovat suhteellisen pieniä toimintakokonaisuuksia, jotka yhteistyössä saavuttaisivat suuruuden tuomaa etua. Parran ja Sotkan kannattaa tehdä yhdessä erityisesti *markkinointiin, tapahtumiin, hankekehitykseen, ohjelmapalveluihin ja koulutukseen liittyviä hankkeita*.

Myös *laite- ja palvelutoimituksissa* voidaan yhteiskilpailuttamisella saada taloudellisia säästöjä. Erityisesti kalliit investoinnit lumetusjärjestelmiin, hisseihin sekä rinteiden ja latujen ylläpitoon voidaan kilpailuttaa yhdessä.

Tähän on koottu hankkeita, jotka kannattaa tehdä Parran ja Sotkan yhteistyössä.

Yhteisistä kehittämishankkeista keskeisimpiä ovat:

- **Luvussa 3.1 esitetty yhteistyön kehittäminen koordinaattorin ja yhteistyöryhmän avulla**
- **Luvussa 3.2 esitetty yhteismarkkinointi ja markkinointisuunnitelman laatiminen**
- **Ympäristö- ja maisemasuunnitelmat**
 - Asiakkaat ovat hyvin ympäristötietoisia ja kilpailu eri vapaa-ajan viettojen kesken kiristyy. Pienillä panostuksilla saadaan molempien alueiden yleisilmettä huomattavastikin parannettua. Yhtenäiset kalusteet, opasteet, viherympäristö ja valotaide oikein suunniteltuna lisäävät alueiden vetovoimaa kaikille käyttäjäryhmille.
- **Tuotteiden paketointi eri teemojen ympärille**
 - Parrassa ja Sotkassa on runsaasti eri palveluiden tuottajia, jotka toimivat itsekseen. Eri teemojen ympärille on mahdollisuus luoda houkuttelevia tuotepaketteja erityisesti liikuntaan ja hyvinvointiin liittyen. Samassa paketissa myydään majoitus ja eri aktiviteetit.
- **Ohjelmapalveluiden kehittäminen**
 - Molemmilla alueilla on paljon hyödyntämätöntä infraa esim. reitistöjä ja eri lajien suorituspaikkoja, jota ohjelmapalveluyritykset voisivat hyödyntää. Uusi infra on suunniteltava yhdessä tulevien ohjelmapalveluyrittäjien kanssa. Yhdessä alueet tarjoavat riittävästi mahdollisuuksia ja asiakaskuntaa ohjelmapalveluyrityksille.

Parran ja Sotkan yhteiset hankkeet

Aikataulu	Toimenpide	Toteuttajat ja yhteistyötahot	Kustannus-arvio
2008-2012	Ympäristö- ja maisemasuunnitelmat - kalusteet ja opasteet, design - valaistus ja viherympäristö - valotaiteen mahdollisuudet (puiden ja kallion valaistus), vesiaiheet - tarvittavat toimenpiteet ja hoitosuunnitelma - rakennustapaohjeet - Teema-alueiden suunnittelu: • "Tähtitaivaan alla" (Parra) • Sienestys- ja marjastusmaat • Jääkauden seikkailu (Parran kivipellot, luolat) • Lintupönttömetsä (Sotka, koululaiset) • Jne.	kunnat, ympäristösuunnittelun yritykset ja oppilaitokset, Länsi-Suomen ympäristökeskus	Riippuu laajuudesta: 20 000 – 40 000
2008-2010	Parran ja Sotkan yhteyden parantaminen A) Ulkoilureitti - maakuntakaavassa merkitty reitti hyödyntäen olemassa olevia reittejä - suunnittelu: linjaus, taukopaikat, jätehuolto, ylläpito - toteutus esim. 1 m levyisenä retkeily- ja pyöräilyreitteinä - puoliväliin laavu B) Suora tieyhteys - Äystö- Hautaharju-Parra tieyhteyden parantaminen ja kunnossapito	kunnat, Länsi-Suomen ympäristökeskus, Tiehallinto, maanomistajat	
2008	Imago- ja markkinointisuunnitelma - valitut pääkohderyhmät ja alueet - ulkoinen ja sisäinen markkinointi - markkinaviesti, -kanavat, budjetti - markkinoinnin yhtenäinen ilme ja graafinen ohjeistus - kytkentä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan matkailuun	koordinaattori, toimijat, kunnat	sis. koordinaattorin tehtäviin
2008 lähtien vuosittain	Tapahtumakalenteri - kalenterin täyttäminen tapahtumilla, erityisesti lumeton aika, pohjalaisuus - neuvottelut eri harrasteryhmien ja organisaatioiden kanssa - tapahtumien koordinointi	koordinaattori, toimijat, kunnat	sis. koordinaattorin tehtäviin

Aikataulu	Toimenpide	Toteuttajat ja yhteistyötahot	Kustannus-arvio
2008 - 2015	Tuotteiden paketointi - teemojen valinta: liikunta, moottoriurheilu, luontomatkailu, esteettömyys - yhteispaketit mm. alueen muiden toimijoiden kanssa esim. Seinäjoen Tangomarkkinat ja Ruokamessut, golf, ratsastus, lintuharrastus jne. - tuotepaketit tapahtumajärjestäjien kanssa	päävastuu toimijoilla, koordinaattori avustaa	sis. koordinaattorin tehtäviin, toimijoiden oma panostus
2008- 2015	Ohjelmapalvelujen kehittäminen - uusien palvelujen luominen, erit. kesä - vaadittavat rakenteet (varasto, tilat, taukopaikat) - reitistöjen hyödyntäminen	Koordinaattori, ohjelmapalvelu-yrittäjät, Suupohjan ja Etelä-Pohjanmaan matkailuorganisaatiot	20 000 (suunnittelu)
	Soveltavan liikunnan laskettelu (erityisryhmät) -hanke - rakennetaan soveltavan liikunnan suorituspaikat, ykkösteemana rinnetoiminnot - varmistettava, että esteettömyys toteutetaan rakennuksilla ja rinteillä - laduille ja reitistöille suunnitellaan oma esteetön reitti		12 000
2011-2020	Maastopyöräreitit - Parran ja Sotkan välille maastopyöräilyn ja maantiepyöräilyn vuorotteleva ja vaihteleva reitti ja kartasto	Kauhajoen kaupunki Teuvan kunta	20 000
208-2010	Majoitustarjonnan luokittelu ja markkinoinnin ja myynnin koordinointi - kaikki majoitustarjonta luokiteltu (MALO) - kytkeminen Suupohjan, Etelä- Pohjanmaan ja Pohjanmaan majoitustarjonnan myyntiin ja markkinointiin - säännöllinen asiakaspalautteen keruu ja hyödyntäminen	Koordinaattori, majoitusyrittäjät, alueelliset matkailuorganisaatiot	
vuosittain	Asiakastyytyväisyyden seuranta- ja palautejärjestelmä - vuosittainen seuranta ja palaute - haastattelu, palautettava lomake - kävijämäärälaskenta / laskurit, yöpyjät - tilastointi - asiakastietokannat	Kunnat, toimijat, majoitusyrittäjät, koordinaattori	3 000

Parran hankkeet

Parran visiona on olla monipuolinen virkistys- ja matkailualue. Alla on esitetty keskeisimmät Parran kehityshankkeet sekä taulukossa kaikki visiota tukevat toimenpiteet. Kustannusarviot ovat suuntaa-antavia.

Parran keskeiset kehittämishankkeet:

- **Hiihtoharjoittelu- ja kilpailukeskus**

- Ollakseen valtakunnallinen maastohihtokeskus on tehtävä paljon toiminnan ja infran kehittämistä. Keskeinen toimenpide tässä on hiihtoharjoittelu- ja kilpailukeskus, mikä tarkoittaa hiihtostadionin lisäksi paljon toiminnallista kehittämistä, yhteistyötä ja lobbausta eri tahojen kanssa alueellisesti ja valtakunnallisesti sekä yksityiskohtaisen liiketoimintasuunnitelman laatimista.

- **Rinnetoimintojen kehittäminen**

- Myös Parrassa rinnetoiminnot tulevat olemaan myös jatkossa kärkitointoja ja niiden jatkuva kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää. Parrassa rinnetoimintojen ja muiden toimintojen tiiviimpi yhteistyö toisi lisäarvoa alueen kehittämiseen. Yhteistyömahdollisuuksia on esim. karavaanaritoimintojen ja majoituksen tarjoajien kanssa, jolloin voitaisiin paketoita ja myydä majoitus + laskettelukeskuspalveluja yhdessä.

- **Monikäyttölava ja rinne katsomo**

- Tapahtumatarjonnan lisääminen on yksi Parran tavoitteista. Monikäyttölava ja rinne katsomo parantavat suhteellisen pienellä taloudellisella panostuksella tapahtumien järjestämisen edellytyksiä. Lavaa voivat hyödyntää monet toimijat ja se luo edellytykset Sotkan ja Parran kulttuuritoimijoiden yhteistyölle.

- **Majoituksen tarjonta**

- Parra tarjoaa hyvät edellytykset majoituksen lisäämiselle alueella. Tontteja on tarjolla ja lisää voidaan kaavoittaa. Alueen toiminnalliset visiot tarvitsevat toimiakseen majoituspalveluja: tapahtumia ei voi uskottavasti markkinoida, ellei ole tarjota myös majoitusta. Viipymää pidentämällä saadaan lisää matkailutuloa ja toimintaedellytyksiä erityisesti alueen ravitsemuspalveluille.
- Juhla- ja kokouspalvelut ovat yksi Parran kärkituotteista, joiden kehittyminen vaati monipuolista majoitustarjontaa.

Parra on valtakunnallinen maastohiihto- ja suunnistuskeskus			
2008-2015	Hiihtoharjoittelu- ja kilpailukeskus • Hiihtostadion • voitelu – ja huoltotilat, 20 x 10-15 m² boxia, jotka lämmitettävissä • Välinevuokraus • Valmennus- ja ohjaus • Huomioitava kaavoituksessa • Liiketoimintasuunnitelma	Teuvan Rivakka, kunta	200 000
2009-2012	Kevyenliikenteen väylä Luonto Parra – hiihtokeskuksen välille • Ensilumen latu / rullasuksi ja -luistelu • kestopäällysteinen • profiilissa huomioitu liikuntaesteiset • 1,6 km pitkä, 4 m leveä	Teuvan Rivakka, kunta	210 000

Parra on merkittävä tapahtumakeskus			
2008-	Pauli Nevala imagon hyödyntäminen • monumentin esilletuonti • Nevala-salin ja näyttelyn hyödyntäminen	kunta, toimijat, Teuvan Rivakka	
2008-	Lauri Tähkä imagon ja pohjalaisuuden hyödyntäminen • Lauri Tähkä – faniklubin kesäleirit • konsertit, murrekilpailut jne. • pohjalaisuus-teemaiset tapahtumat	Toimijat, urheilu- ja kulttuurijärjestöt, kulttuuritoimi	
2008-2009	Monikäyttölava ja rinnekatso • konsertit, tapahtumat, tanssit, kesäteatteri • tapahtumakonseptin tarkentaminen • <u>lava</u>: muunneltava runko, katto, perussähköistys, toimii molempiin suuntiin • <u>katsomo</u>: noin 300 hengelle	Kunta, toimijat, kulttuurijärjestöt	32 000

Parra on ylimaakunnallinen liikunta- ja luontomatkailukeskittymä			
2008- 2015	Majoitus - uusien loma-asuntotonttien kaavoitus - 23 mökkiä, 230 vp - 1 ryhmämajoitus, 50 vp - majoitus tukee myös juhla- ja kokouspalveluja	Yrittäjät, Teuvan Rivakka, yhteisöt, kiinteistöyhtiöt, kunta (kaavoitus)	2 800 000 300 000
2008 2010-2012	Caravan -alue Nykyinen asemakaavoitettu alue, 7 500 m ² , sähköistetyt vaunupaikat, 16 vp - uusi caravan-alue: 54 paikkaa lammen koillis-itäpuolelle - 100 m² (SF Caravan suositus) - riittävän pitkä vuokrasopimus, väh. 5 vuotta	Kunta, Yrittäjät, SF Caravan, Teuvan Rivakka	270 000
2008 alk. 2010	Laskettelukeskus • Rinteiden hoitokaluston ajanmukaistaminen vastaamaan muuttuneita tarpeita ja vanhentunutta kalustoa • Lumetusjärjestelmän kehittäminen ja uusiminen • Toimintaa palvelevien rakennusten hankinta (halli, palvelutilat, sos.tilat yms) • Toimintaa palvelevien koneiden ja laitteiden hankinta (välinehuolto, yms) Laskettelukeskuksen alue • helpon yhdysliikenteen rakentaminen Luonto-Parran puolelle (yhteys laajaan latuverkostoon)	Vapaa-ajan keskus Parra Oy Teuvan kunta	Ei arviota, vaiheittainen toteutus 20 000
2008	Kotaravintolan ja Metsäkirkon kunnostus • rakennukset ja ympäristö • toiminnan järjestäminen	kunta, seurakunta ja muut uskonnolliset järjestöt	

2008-2012	Reitistöjen kehittäminen - moottorikelkka, hiihto, lenkkeily, vaellusratsastus) - pohjat, opasteet, taukopaikat, jätehuolto, valaistus - jatkuva ylläpito ja siitä sopiminen - moottorikelkkailijoiden läpikulkureitti - Muinaisvuorten reitistön laajentaminen Kauhajoelle - Luontopolun / Kivipellon reittien sisällön kehittäminen ja opasteiden uusiminen, pitköspuiden kunnostaminen	Kunta, Teuvan Rivakka ry, Länsi-Suomen ympäristökeskus, urheiluseurat	
Parra on monipuolinen liikunta- ja virkistysalue sekä loma-asuntoalue			
2008	Kiintorastiverkoston päivitys	Teuvan kunta, Teuvan Rivakka ry (suunnistusjaosto)	500
2008	Sauvakävelypuisto "Nordic Walk Parra" • Ympärivuotinen • Talvella osittain myös lumikenkäreittinä. • Hyödyntää reitistöä. • Opasteet, latujen levennykset	Teuvan kunta, Parra Oy ja Parran alueen toimijat	20 000
2008	Frisbeegolf ja Beach Volley • lammen läheisyyteen	Yrittäjä, kunta	27 000 1 000
2009	Jousiammunta • harjoittelurata (leveys 50 m, pituus 110 m) • kurssit, välinevuokraus	Teuvan Jousiampujat ry	8 000
2008-2009 vaiheittainen toteuttaminen	Lasten liikunnallinen ja elämyksellinen leikki – ja seikkailualue • toimintojen ja maankäytön suunnitelma • lihasvoimaan perustuvat välineet • kesä- ja talvikäyttö • puuha-, tasapaino- ja sokkeloradat • kiikut, kiipeilyseinä • linna luonnonkivistä • eläin/taruhahmot luonnonmateriaaleista (Parran Peikko) • seikkailukartta • rakennussarja • jää-lumikaruselli - idea Alexander Reichstein	kunta	50 000 -100 000

<i>Kaikkia toimijoita hyödyntävän infrastruktuurin kehittäminen</i>			
2008-2012	Alueen kaavoituksen tarkistus	Teuvan kunta	
2008-2009	Lammen laajennus	Länsi-Suomen ympäristö- keskus, kunta	alustava arvio 125 000
2008	Kt 67 liikenteenohjaus • henkilöautot Lossamäen alikulun kautta • vain korkeat kulkuneuvot saha-alueen kautta	Kunta, Tielaitos	
	Pysäköinti - suurtapahtumien aikaan tilapäinen pysäköintitarve 1 500 ap - pysäköintialueita toteutetaan tarpeen mukaan. Suunnitelmassa esitetty mahdollinen sijainti: - Haltijantien pohjoispuolella 220 ap - Haltijantien eteläpuolella 130 ap - Parrantien varrella Nevala -salin vieressä 60 ap - tilapäisinä pysäköintialueina laskettelurinteen pysäköintialue, caravan-alueet, majoitus-tilojen piha-alueet ja tienvarsi-alueet	Kunta, toimijat	11 000 45 300 20 300
2010	Sauna, 100 m2 - vuokrattava	SF Caravan, Siirrettävien saunojen kokoontumisajot Ry, avantouimarit, kunta	80 000
	INVESTOINNIT YHTEENSÄ		Noin 4,2 milj.

Sotkan hankkeet

Sotkan visiona on olla monipuolinen aktiviteettikeskus. Alla on esitetty keskeisimmät Sotkan kehityshankkeet sekä seuraavan sivun taulukossa kaikki visiota tukevat toimenpiteet. Kustannusarviot ovat suuntaa-antavia.

Keskeiset Sotkan kehittämisen hankkeet ovat:

- **Sotkan ulkoilu- ja urheilukeskuksen yleissuunnitelman toteuttaminen**
 - Yleissuunnitelmassa on listattu kattavasti keskeiset kehittämistoimet ja Kauhajoen kaupunki on sitoutunut ne toteuttamaan yhdessä toimijoiden kanssa. Suunnitelman toteuttaminen parantaa ampumaurheilun, hiihto- ja ampumahiihdon, suunnistuksen, kuntourheilun ja retkeilyn toimintaedellytyksiä. Lisäksi siinä esitetään kaikkia toimijoita hyödyntävän infran parantamistoimia.
- **Lumetusjärjestelmän varmistaminen**
 - Toimiva ja varma lumetusjärjestelmä on tulevaisuuden toiminnan ehdoton vaatimus. Asiakkaat ovat entistä vaativaisempia myös lumiolo-suhteiden suhteen.
- **Rinnetoimintojen kehittäminen**
 - Vaikka Sotka kehittyy tulevaisuudessa yhä monipuolisemmaksi aktiviteettikeskukseksi, ovat rinnetoiminnot sen ehdoton tukijalka myös tulevaisuudessa. Isot hiihtokeskukset investoivat ja kehittävät palvelujaan, joten mikäli halutaan pysyä kilpailussa mukana, on rinnetoimintoja kehitettävä jatkuvasti. Sotkanrinteiden toiminta perustuu nykyisin pitkälti talkootyön ja yhdistystoiminnan varaan. Näiden varaan ei voi kuitenkaan tulevaisuutta laskea. Sotkanrinteiden onkin käynnistettävä toiminnan uudelleenorganisointiprosessi, jossa vastuut ja toiminnot määritellään tarkasti ja jonka toiminta-ajatus ei rakennu niin vahvasti talkootyön varaan.
 - Hiihtokeskusten toiminnan kansainvälisenä trendinä arvioidaan tulevaisuudessa olevan eri keskusten ketjuuntuminen, jolloin saadaan suuremmat volyymit monissa toiminnoissa. Sotkan ja Parran tiivis yhteistyö synergiaa tuovissa asioissa onkin jatkossa entistä tärkeämpää.
- **Moottoristadionin huoltorakennus**
 - Sotkan visiona on olla kansainvälinen moottoriurheilun keskus. Tämä edellyttää runsaasti panostuksia moottoriurheilun kehittämiseen. Yksi keskeisistä, mutta ei yksistään riittävistä, toimenpiteistä on moottoristadionin huoltorakennuksen rakentaminen. Rakennus palvelee kaikkia moottoriurheilulajeja, joten se hyödyttää monia toimijoita.

Sotka on kansainvälinen ja valtakunnallinen ampuma- ja maastohiihdon sekä moottori- ja ampumaurheilun keskus			
2009- 2012	Maarata ja rallicrossradan laajennus - Jm- ja rallicrossradan laajennus olemassa olevan radan eteläpuolelle - Maarata speedwayradan keskialueelle	Kauhajoen Moottorikerho, Kauhajoen Urheiluautoilijat	140 000
2008-2009	Moto- /snowcross ja lumetusjärjestelmä laajennusalue nykyisen speedwayradan pohjois- ja länsipuolelle	Kauhajoen Moottorikerho, Kauhajoen Moottorikelkkailijat	200 000
2009 - 2010	Moottoristadionin huoltorakennus - yhteinen kaikille moottoriurheilulajeille - kilpailukäytössä: toimisto-, pukeutumis- ja pesutilat, rakennukseen kuuluva infra, 300 m² - kansainvälinen taso	Kauhajoen Moottorikerho, Kauhajoen Urheiluautoilijat, Kauhajoen moottorikelkkailijat	250 000
2015-20	Täysvaippaluodeille kiväärirata 1 700 m radat, min. 20 m leveä - tarkkuusammuntaa kiväärillä - turvarakenteet	Kauhajoen Ampujat ry, reserviläisjärjestöt	30 000
2008-2015	Haulikkoratojen laajennus - 2-3 paikkaa	Kauhajoen Metsästysseura	10 000
2008-2015	Ampumahiihtostadionilla lyijynkeräilyn järjestäminen kouru lyijyn keräämiseen	Kauhajoen Ampujat ry (ampumahiihtojaosto), Kauhajoen kaupunki	2 700
2008-2010	Lumetuksen varmistaminen - kiinteä lumetusjärjestelmä hiihto- ja ampumastadionille: nykyistä vesijohtoputkea laajennetaan - lumetusveden saannin varmistaminen, vesivaranne ja puhtaus - nykyinen vesijohtovesi on liian puhdasta, liian lämmintä ja liian kallista - lisäksi 140 mm vesijohdon antoisuus ei ole riittävä Toimenpiteet: - suunnittelut ja luvat - joesta linja pellolle n. 2 km - pumppaamo	Kuntosotka ry, Kauhajoen Karhu ry (hiihtojaosto), kaupunki	20 000 (kustannusarvio: 500 m á 120 €) 6 000 60 000 12 000

Sotka on ylimaakunnallinen liikuntamatkailukohde			
2008- 2015	Majoitus - mökkimajoitus 30 vp, Erähovin mökit (yksittäisiä mökkejä Erähovin ympäristöön)	Kauhajoen Metsästysseura	390 000
2020	- ryhmämajoitus ja ravintola, 50 vp ja 100 ap ravintolassa (Sotkan rinteiden huipulle)		860 000
2008-2012	Caravan –alue - sähköistetyt vaunupaikat (á 100 m2, SF Caravan suositus) - Sotkanpirtin piha-alueella noin 2 000 m2, n. 10 vaunupaikkaa - toinen alue moottoriurheilijoille carting-radan länsipuolelle eli alue 6:115 (vanha hiihtostadionin pohja, nykyisin käytetään pysäköintinä), noin 12 300 m2, n. 50 vaunupaikkaa - sähköliittymät vaativat molemmissa paikoissa ryhmäkeskuksille keskuskaapit - vaunujen wc-tyhjennysten keräilypiste rakennettava	Kauhajoen kaupunki (suunnittelu), yrittäjä	29 000 51 200
2008-2015	Rinnetoiminnot • yleisluistelualue (esim. Sotkanrinteiden paikoituksen lähelle): pohjustustyöt ja kivituhka pintaan • Bike Park Sotka: mallia Leviltä, mm. crossipyöräilyreitti • hiihtomaa -> oma paikka yhteistyössä kaupunki/Karhu • rinnekarting / mäkiauto (MCC) • hyppyrit • Street • Kuntosotka ry:lle oma maankäyttösuunnitelma rinnealueelle: huomio asiakkaiden odotustiloihin, pysäköintiin, caravan-alueeseen, luistelualueeseen ja palvelun tuottaminen asiakkaille (esim. 10 paikkaa) • Hissin yläaseman muutostyö, kääntöpyörän siirtoja korotus 3 ja 4 pilarin tarvittavat muutostyöt	Sotkanrinteet, kaupunki, Karhu	3 800 20 000 7 000 100 000 (MCC) 7 000 28 000

Sotka on monipuolinen liikunta-, virkistys- ja harrastekeskittymä			
2008	<u>Sotkan ulkoilu- ja urheilukeskuksen yleissuunnitelman toteuttaminen</u> I Sotkan yläsillan (latusilta) muuttaminen tunneliksi - nykyiset määräykset edellyttävät kannen nostamista 5 m:iin, jolloin sillasta tulee ruma ja hankala - hoidon, työturvallisuuden (latukoneet päästävä kulkemaan) ja maiseman vuoksi ehdotetaan tunnelin rakentamista	Kauhajoen kaupunki	75 000
2010	II Alasilta - Sotkaan tultaessa ensimmäinen silta - luokituksen mukainen maanpäällinen silta - uusiminen hoidollisesti helpommaksi ja nykymääräysten mukaiseksi, mm. tehtävä sauvakävelyllä turvallisemmaksi - silta on ns. PORTTI Sotkaan, joten siitä on saatava näyttävä III Stadionin silta – ei muutoksia - silta on uusittu ja turvallisuusmääräysten mukainen - ei korjaus- eikä muutostarpeita	Kauhajoen kaupunki	80 000
2010	Tietokoneohjatut ampumataulut ja tulostaulu - siirrettävät - toimiva kuulutus- ja tulostusjärjestelmä - ulkoisten yhteyksien toimivuus tarkistettava (seutuverkkoyhteys)	Kauhajoen kaupunki, Kauhajoen Karhu ry ja muut Sotkan toimijat yhdessä	125 000
2011	Viestien yhteislähtöalue hiihto- ja ampumahiihtostadionilla - sisältää valaistuksen uudelleenjärjestelyt ja alueen raivauksen - yhteislähtö alueeseen vaaditaan (SM taso) 1,5 m / latu x 19 latu-uraa, yhteensä noin 35 m leveä ja 75 – 100 m pitkä lähtöalue - suunniteltu alue hiihtostadion ja lenkki ammunnan suorituspaikan ympäri pohjoispuolelta, rakennetaan kestopäällystystä silmällä pitäen - päällyste ja jäähdytetty latu	Kauhajoen kaupunki, Kauhajoen Karhu ry	25 000 50 000

2009	Kelkkaura Sotkanpirtille asti jatkosuunnittelussa etsitään turvallisin reittilinjaus	Kauhajoen kaupunki Kunto – Sotka ry & Kauhajoen Moottorikelkkailijat ry	
2010	Suunnistuskartan täydennys kiintorastit	Kauhajoen Karhu, Kauhajoen kaupunki	20 000
2010-2020	Kuntoratojen korjausrakentaminen: radat, valaistus ja kuntotelineet - työn alla 5km:sta 7,5 km radan valaiseminen, loppuosan 2,5 km osuus valaistaan 2011 mennessä (ns. Sininen lenkki), tämän jälkeen on Sotkassa yhteensä 10 km valaistua, opastettua ja viitoitettua 6m leveää kuntorataa - laavun ja nuotiopaikan rakentaminen	Kauhajoen kaupunki	60 000 7 500
2011-2020	Muut reitit ja ulkoilureitit - Sotka – Asuuli (kesä/talvi) edestakaisin 12 km: rakentaminen + laavu; latuosuudesta ikäihmisten reitti 2 – 3 km helppokulkuista, esim. luontopolku - helppo sauvakävely/ja/tai hiihtoreitti 5 km - rullasuksirata (käy myös pyörätuolia käyttäville): käytetään viestin lähtölatupohjaa, stadionin ja sakkoringin kiertävää reittiä, noin 2 km á 10 € / m2 päällystettynä - esteetön kuntoreitti: suunnittelu, toteuttaminen/rata, levähdyspaikat, laavu, opasteet ja viitoitus - lasten maastohiihtoreitti (n. 600 m): stadionille – tehdään vuosittain kunnossapidon yhteydessä, käytetään myöhemmin myös viestin lähtölatuja - maastopyöräilyreitti	Suupohjan Latu ry, kaupunki Kaupunki/ erityisliikunta, vammaisjärjestöt Kauhajoen kaupunki	30 000 120 000 2 000
2008	Toimintareitti - luontopolku 2 km jo olemassa Sotkassa: mahdollisuus kehittää tehtävätaulujen (metsätyypit, marjat, sienet ym.) avulla noin 1 tunnin mittainen ympäristötietouteen perustuva luontoreitti - monipuolinen kesä – ja talvikäyttö: sauvakävelyreitti 1,5 km, jossa voi sauvakävellä kesällä ja myös talvella – reitille oma alueensa (2 km alalenkin yhteydessä) - latukone modulointi	Suomen Latu ry / Suupohjan Latu ry Kauhajoen kaupunki	 1 200

2008-2012	Pienpelikentät (mm. beach-volley) ➤ pelikentät suunniteltava ja toteutettava moottoristadionin alueelle, jotta myös ko. toiminnoissa vieraileva väki voi käyttää lisäaktiviteettina	Kauhajoen moottorijärjestöt: Ua, Moottorikerho	2 500
2008	Frisbeegolf • 18 reikäinen / 18 koria käsittävä frisbeegolfrata koko Sotkan aluetta hyödyntäen (ei pelkästään rinne alueelle) • - 18 x n. 200 m = 3,6 km • 1 500 euroa / väylä	Kauhajoen liitokiekkourheilijat & paikalliset yrittäjät	27 000
2008-2013	Koiraharrastuskeskus I Aidattu koulutuskenttä (50 m x 100 m) Sotkan hiekkamontun alueelle II Muu kehittäminen: • koulutushalli ja sosiaalitilat talvikäyttöön • pysäköintialue • vesipelastus • synergia metsästäjien kanssa	Kauhajoen Koiraharrastajat ry	I Vaihe 35 000
2008-2009 Toteutus varmistunut	Kesäteatteri SotkanPesä / Teatteri Kajo • katsomon korjaus ja laajennus • suunnitelmallinen toteuttaminen / toimintaympäristön kehittäminen	Kauhajoen nuorisoseura / Teatteritoiminta	250 000
2015 - 2020	Ravirata	Ravirata- ja kenttä Oy, Sotkan toimijat	2 milj.

<i>Kaikkia toimijoita hyödyntävän infrastruktuurin kehittäminen</i>			
2008 -09	Yksityiskohtainen maankäytön suunnitelma	Kauhajoen kaupunki	20 000
2008-2012	Maa-alueiden hankinta	Kauhajoen kaupunki	
2010-2011	Kisakuja-Erähovintien päällystäminen - kevyenliikenteen väylä 2,5 km x 5 m - yhteensä 15 000 m ² x 5 €	Kaupunki, toimijat	75 000 -100 000
	Pysäköinti - kesäteatterin pysäköinti alueelle 6:202	kaupunki, toimijat, kesäteatteri Sotkan-pesä	201 000
	Kevyen liikenteen väylä moottoristadionin ja ampuma- ja ampumahiihtostadionin välissä olevaan valliin ja sen eteläpuolelle: • kevyen liikenteen väylä soveltuen esteettömille • moottoristadionin katsomoväelle myös soveltuva paikka • turvallisuus autokisojen aikana, saadaan katsojat pois rata-alueelta tähän väylälle • moottoristadionin eteläpuolinen tieyhteys, liittyy myös maanhankintaa alueen eteläpuolella	Kauhajoen kaupunki	54 000
	INVESTOINNIT YHTEENSÄ		Noin 5,5 milj.

4 MAANKÄYTTÖ JA INFRASTRUKTUURI

4.1 Maankäytön yleissuunnitelma

Yleisperiaatteet

Suunnitelmissa on pyritty täydentämään olemassa olevaa rakennetta. Rinnealueille tai niiden läheisyyteen ei ole osoitettu uusia maankäyttötarpeita, sillä olemassa olevat laskettelurinnealueet ovat rinnetoimintojen kehittämisaluetta joiden visioissa määritellyt toiminnot sijoitetaan yksityiskohtaisen suunnitelman mukaisesti ottaen huomioon turvallisuuskohdat.

4.2 Parran maankäyttösuunnitelma

Maankäyttösuunnitelma on raportin liitteenä.

Sisääntulo

Parran alueelle saavuttaessa erityispiirteenä on Parran laskettelukeskuksen ja Luonto-Parran liikenteellinen etäisyys toisistaan. Välimatkaa Luovantiellä laskettelukeskuksen risteyksestä Luonto-Parran risteykseen kertyy 1,5 km.

Luonto-Parran risteuksen vastaanottavuuteen ja opastukseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Luovantieltä risteävältä Hautaharjuntieltä on nykyisellään yksi liittymä Luonto-Parran ja Mökki-Parran alueelle, ajoyhteys kulkee läpi Parran lammen ranta-alueen, jonka jälkeen tie kaartaa Mökki-Parran alueelle.

Suunnitelmassa Parran lammen ranta on pyritty rauhoittamaan ajoneuvoliikenteeltä. Tieosuus Luonto-Parran palvelukeskuksen alueelta Haltijantielle saakka on katkaistu ajoneuvoliikenteeltä. Lammen ranta on ohjattu liikuttavaksi jalkaisin. Hautaharjuntieltä on uusi liikenneyhteys Mökki-Parran lomitse Caravan-alueelle ja edelleen Parran rinteelle. Ratkaisu lisää liikennettä loma-asutuksen alueella, mutta on perusteltavissa lammen ympäristön rauhoittamisella.

Hautaharjuntien varteen on osoitettu kevyenliikenteenväylä Parran laskettelukeskuksen ja Hautaharjuntien väliselle osuudelle. Väylän leveys on mitoitettava siten että se toimii samalla ensilumen latuna ja rullasuksilla ja rullaluistimilla liikkumiseen soveltuvana.

Majoitus

Parran matkailun edistämiseksi on tarpeen laajentaa majoituskapasiteettia. Voimassa olevan asemakaavan mukaiset loma-asuntojen korttelialueet on pääosin käytössä. Voimassa olevassa yleiskaavassa on osoitettu laajentumisalueet loma-asutukselle. Loma-asutuksen sijaitessa Luonto-Parran keskuksen lounaispuolella, on luontevaa sijoittaa uudet loma-asuntojen rakennuspaikat yleiskaavan mukaisille alueille olemassa olevan rakenteen kylkeen. Uudet loma-asunnot voivat olla myös kaupallisessa välityksessä. Pohjoisessa laajennusalueen rajaa luonnonsuojelualue. Etelässä Hautaharjuntie on ollut loma-asutuksen rajana, suunnitelmassa on yleiskaavan mukaisesti osoitettu laajennusalue myös Hautaharjuntien eteläpuolelle. Alue on pohjavesialuetta, mutta asemakaavamääräyksillä ohjaten rakentamista voidaan ohjata myös tälle alueelle. Hautaharjuntien eteläpuolella on suunnitelmassa osoitetun alueen lisäksi myös laajentumisvaraa.

Visioiden mukaisten tapahtumien järjestämiseksi alueella on tarpeen osoittaa kaupallisille majoitustiloille omat alueet. Asemakaavan mukaisesti matkailua pal-

velevien rakennusten korttelialue, joka käsittää 16 mökkiä, on sijoitettu hiihtokeskuksen rinteeseen eteläpuolelle. Hautaharjuntien eteläpuolelle on sijoitettu tarvittavat lisämajoitustilat 7 mökkiä. Majoitustiloja on suunnitelmassa yhteensä 230 vuodepaikkaa. Rinteeseen eteläpuolella on kuitenkin maisemallisesti, toiminnallisesti ja ympäristöltään merkittävä ja tärkeä alue säilyttää rakentamattomana, siksi suunnitelmassa on sijoitettu vaihtoehtoinen matkailua palvelevien rakennusten korttelialue kokonaisuudessaan Hautaharjuntien kaakkoispuolelle. Hautaharjuntien kaakkoispuolinen alue on yleiskaavassa osoitettu loma-asuntoalueeksi, tässä maankäyttösuunnitelmassa käyttötarkoitus poikkeaa siltä osin että alue osoitettaisiin kaupallisten matkailupalvelujen alueeksi (matkailua palvelevien rakennusten alue). Majoituspalvelujen keskittäminen Hautaharjuntien kaakkoispuolelle turvaisi luontomatkailun ja maiseman kannalta arvokkaiden luontopiirteiden säilyttäminen ja säilyttäisi edellytykset vapaamuotoiselle liikkumiselle Parran etelärinteessä.

Mökkien lisäksi alueelle sijoitetaan ryhmämajoitus, jonka kapasiteetin tulisi olla 50 vuodepaikkaa. Suunnitelmassa alue on osoitettu Nevala-Salin viereiselle alueelle. Rakennusryhmä muodostaa alueen keskuksen jossa sijaitsee ryhmäpalvelut ja majoitustiloja.

Nykyisten caravan-alueen 16 vaunupaikan lisäksi Parran lammen koillispuolelle on sijoitettu uusi caravan-alue. Sijainti mahdollistaa rauhallisen oman caravan-kylän muodostamisen rauhalliseen rantaympäristöön. Rannalle on sijoitettu saunarakennus joka voi palvella caravaanarien lisäksi myös muita alueen käyttäjiä. Tieyhteys caravan-alueelle on esitetty Hautaharjuntieltä lännessä sijaitsevan loma-asuntoalueen takaa.

Rinnetoiminnot ja reitit

Reitistöjen kehittämisessä esille ovat nousseet mm. seuraavat hankkeet: Muinaisvuorten reitistön ulottaminen Äystön monitoimimajalta edelleen Kauhajoelle, toimintaa palvelevien rakennusten hankinta sekä lisäksi laskettelukeskuksen alueelta moottorikelkkareitti Luonto-Parraan sekä rullasuksi ja -luistelualue.

Hiihtostadion on sijainnut nykyisin Parran lammen ja caravan-alueen välisellä alueella. Hiihtostadion vaatii kuitenkin lisätilaa vastatakseen kilpailuissa vaadittua tasoa, lisäksi kilpailureitti tulee vastata tasoeroiltaan suhteessa matkaan tiettyjä sääntöjä lähdön ja maalintulon osuuksilla. Suunnittelun edetessä päädyttiin ratkaisuun jossa kilpailutilanteeseen tarvittavat edellytykset täyttyvät siten hiihtostadion säilyy Parran lammen lounaispuolella ja caravan-alueesta osa varataan hiihtostadionin laajennusalueeksi. Nykyisen caravan-alueen osa jossa sijaitsevat pistokepölväät säilyisi nykyisellä paikallaan ja caravan-alueen tarvitsema lisälaajennus osoitettaisiin muualta. Lammen rantaan ei ole suositeltavaa rakentaa hiihtostadionin tarvitsemia ajanotto-, kuuluttamorakennuksia. Rakennelmat voivat olla siirrettäviä, joiden sijainniksi suunnitelmassa on ehdotettu paikkaa hiihtostadionin lounaispuolelta.

Nykyinen moottorikelkkareitti kulkee Luonto Parran halki etelästä Hautaharjuntieltä kohti lammen rantaa ja rinteeseen länsipuolelta laskettelukeskuksen pysäköintialueelle. Suunnitelmassa on pyritty rauhoittamaan Parran keskeisin alue siten että nykyinen reitti poistuu ja moottorikelkkareitit kulkevat Parran koko toimintalueen ympäri, pohjoisessa laskettelurinteeseen pysäköintialueen pohjoispuolitse ja etelässä Hautaharjuntien rinnalla yhdistyen lännessä olemassa oleviin reitistöihin. Muutos parantaa reitistöjen turvallisuutta siten että risteäviä reittejä on suunnitelmassa pyritty välttämään mahdollisuuksien mukaan.

Muut aktiviteetit

Muut aktiviteetit, kuten sauvakävelypuisto, Frisbeegolf ja Beach Volley, sekä jousiammunta on sijoitettu Parran lammen ympäristöön. Lampi luo harrasteliikunnalle miellyttävän ympäristön ja tukee Luonto-Parran imagoa luonnonläheisenä liikuntapaikkana. Uimaranta kehystää Parran lampea sen länsi- ja etelärannalla. Lasten leikkialue sijoittuu Parramajan ja Nevala-salin läheisyyteen. Jännittävämpi lapsille osoitettu seikkailualue sijaitsee etäämmällä metsässä, Keihäs-monumentin takana sijaitsevalla alueella. Ratsastusta varten on osoitettu alue Parran laskettelukeskuksen pysäköintialueen kupeeseen. Hiihtostadionin ja loma-asutuksen väliselle alueelle on sijoitettu aluevaraus jousiamuntaa varten.

Muu infra

Parran lammen laajentaminen on herättänyt paljon keskustelua suunnittelun aikana. Myös laajentamisen perusteista on niin ikään käynyt ilmi erilaisia näkemyksiä mm. lumetuksen tarpeesta, maisemallisista arvoista ja virkistyksellisestä merkityksistä ja niiden merkittävyyden painotuksesta. Esiin tulleita laajentamismahdollisuuksia on vertailtu ja punnittu. Vertailu on raportin liitteenä. Suunnitelmassa päädyttiin ratkaisuun jossa Parran lammen pinta-alaa on laajennettu sen alkuperäisen pinta-alan verran. Laajentaminen helpottaa lumensaantimahdollisuuksia, lisää Parran virkistysarvoa vapaa-ajankeskuksena ja antaa alueelle mielenkiintoista ilmettä. Lammen laajentaminen tulee perustua tarkempiin tutkimuksiin ja suunnitelmaan tarvittavista rakennekerroksista siten että varmistetaan veden riittävyys ja veden lammessa pysyminen.

Ulkoilmatilaisuuksia varten kartalla on esitetty kaksisuuntainen monikäyttölava ja rinnekatsojama. Rakennelmat luovat edellytykset festivaaleille, konserteille, tanssille, teatterille ja musiikille. Katsojama on sijoitettu rinteeseen siten että näyttämö sijoittuu sen eteläpuolelle. Muunneltavissa oleva näyttämö toimii kaksisuuntaisesti ja palvelee tarvittaessa myös hiihtostadionin tapahtumia soveltuvin osin. Katsojama on tarkoitus mitoittaa 300 hengelle.

Parran alueen olemassa olevat pysäköintialueet ovat normaalitilanteessa riittävät. Majoituksessa ja hiihtostadionin suunnittelussa on kuitenkin varauduttu suurten tapahtumien vaatimiin olosuhteisiin, näitä tapahtumia on mm. hiihdon SM-kilpailut. SM-kilpailujen aikaan alueelle tulisi voida sijoittaa 1500 autoa. Luonto Parran koskemattomuuden ja liikenteen yhteensovittaminen on haasteellinen tehtävä. Suunnitelmassa on varauduttu suurten tapahtumien pysäköintivaatimuksiin siten että hiihtostadionin viereen Haltijantien molemmin puolin on esitetty mahdollinen alue pysäköinnille 350 autopaikkaa. Parrantien varressa on alue johon on mahdollista sijoittaa 60 autopaikkaa, laskettelurinteiden olemassa olevalle pysäköintialueelle voidaan sijoittaa 420 autoa. Luonto-Parran säilyttäminen mahdollisimman luonnonvaraisena on tärkeää. Pysäköintialueiden rakentaminen tulisi toteuttaa harkiten ja tarpeen vaatiessa. Hankelistan kustannusarviossa on otettu huomioon pysäköintialueiden mahdollinen rakentaminen. Caravan-alueiden ollessa vapaana niille voidaan sijoittaa 650 autoa. Lisäksi majoitustilojen piha-alueet ja tienvarsi-alueet voivat tilapäisesti toimia pysäköintipaikkoina.

Toteutus

Parran alueella on voimassa yleiskaava ja osalla aluetta on myös asemakaava. Maankäytön yleissuunnitelma kunnioittaa maankäyttöä rajoittavia alueen ominaispiirteitä joita ovat alueen luonnonsuojelualueet ja pohjavesialueet. Yleispiirteissään maankäyttösuunnitelma noudattaa asemakaavan ja yleiskaavan luonnetta. Maankäyttöluonnos käsittelee aluetta myös niiltä osin millä alueilla ei ole asemakaavaa. Asemakaavan laajentaminen ja tarkistaminen maankäyttösuunni-

telman periaatteita noudattaen on suotavaa alueen hallitun rakentumisen turvaamiseksi.

Alueiden kehittämisessä tulee kiinnittää huomiota mm. teiden ja väylien riittävyyteen ja kunnossapitoon, jätehuoltoon, veden ja energian saatavuuteen sekä tietoteknologian vaatimiin yhteyksien rakentamiseen ja ylläpitoon.

4.3 Sotkan maankäyttösuunnitelma

Maankäyttösuunnitelma on raportin liitteenä.

Yleistä

Sotkan alueella hallitsevia elementtejä ovat laskettelurinne joka vastaanottaa tulijan, sekä moottoriurheilukeskus laajoine rata-alueineen. Näiden lomassa ampumahiihtostadion, reitistöt, kesäteatteri ja Erähovin alueen ampumarata ovat suunnitelmassa olemassa olevaa rakennetta, jonka ympärille on maankäyttösuunnitelmassa osoitettu visioissa määritellyjä kehittämiskohteita.

Majoitus

Sotkan nykyinen Erähovin 20 vuodepaikkaa käsittävä majoitus sijaitsee Sotkan alueen koillisosassa, erillään muusta rakenteesta. Tavoitteena on lisätä vuodepaikkoja Erähovin alueelle. Suunnitelmassa on osoitettu erillisten mökkien alue Erähovin ympäristöön. Mökkialueelta on välitön yhteys Sotka-Asuulin reitistölle.

Sotkanpirtin lähietäisyydellä, sen eteläpuolella on suunnitelmassa alue ryhmämajoitusta ja ravintolaa varten. Sotkanpirtin edustalla on caravan-alue, alueelle voidaan sijoittaa n. 10 vaunupaikkaa.

Karting-radan yhteyteen on osoitettu oma caravan-alue moottoriurheilijoille. Caravan-alue on suositeltavaa sijoittaa melulähteistä mahdollisimman kauas, mutta moottoriurheilijoiden omassa käytössä caravan-alueen sijoittuminen lähelle toiminta-aluetta luo mahdollisuuden majoittua omassa harrasteympäristössä.

Rinnetoiminnot ja reitit

Sotkan alueen nykyinen reittiverkosto käsittää 3, 5, 7,5 ja 10 kilometrin reitistöt/ladut. Laavuja on kolme rinteissä ja yksi sotkantien varrella. Sotkan reitistöltä poikkeaa koillisessa Sotka – Asuuli -reitistö, joka on maastoltaan Sotkan alueen reitistöjä helppokulkuisempi. Hiihto- ja ampumahiihtostadion palvelee huoltorakennuksineen eri käyttäjien tarpeita.

Maankäytön yleissuunnitelmassa ei ole osoitettu erikseen hankeluettelossa esitettyjä toimintoja, joita ovat rinnekarting, hyppyrit, hiihtomaa, Street, Bike Park Sotka. Toiminnot sijoittuvat rinteiden läheisyyteen tai rinteeseen olemassa olevien toimintojen lomaan ja tarvitsevat yksityiskohtaisen suunnittelun jossa huomioidaan liikennöinti, mitoitus ja turvallisuustekijät. Rinteiden pysäköintialueen koillisosaan on esitetty alue luistelua varten.

Moottorikelkkareitti on suunnitelmassa esitetty Sotkantien rinnalle, sen eteläpuolelle. Uusia reittejä ovat kesäteatterin eteläpuolitse kulkeva reitti jonka linjaus kulkee koko Sotkan alueen eteläpuolitse moottoriurheilukeskukseen, jatkuen edelleen länteen. Moottoriurheilukeskuksen huoltorakennukset palvelevat myös moottorikelkkailijoita. Sotkanpirtille on osoitettu myös moottorikelkkareitti.

Ampumaurheilu

Ampumahiihtostadionin sijaintiin ei maankäyttösuunnitelmassa ole osoitettu muutoksia. Olemassa olevan pienoiskivääri- ja pistooliradan itäpuolelle on suunnitelmassa osoitettu täysvaippaluotien kivääriradan laajennusalue, muut tarvittavat ampumapaikkalaajennukset tapahtuvat olemassa olevilla alueilla. Kehittämistoimenpiteet, joita ovat mm. kestopäälysteinen ja jäähdytetty latu koskevat yhteislähtöalueen laajentamista ja hiihtolenkkiä ammunnan suorituspaikan ympäri.

Moottoriurheilu

Moottoriurheilukeskus käsittää nykyisellään karting-, JM-, rallicross-, minispeedway ja speedwayradan. Moottoriurheilukeskus pyritään laajentamaan itään ja pohjoiseen, jolloin melua aiheuttava toiminta rajoittaa mahdollisimman vähän Sotkan alueen muuta toimintaa. Suunnitelmassa on osoitettu snow- ja motocross-radan laajentumisalue olemassa olevan speedway-radan pohjois- ja itäpuolelle, alueelle sijoittuu myös moottorikelkoille, mönkijöille ja motocrosspyörille varatut alueet. Uusi maarata sijoittuu nykyisen speedwayradan ympärille. Pinta-alaltaan pienempi JM ja rallicross-radan laajennus sijoittuu olemassa olevan radan eteläpuolelle. Moottoriurheilukeskuksen vaatimat huoltorakennukset on sijoitettu moottoriurheilukeskuksen eteläosaan, jossa ne sijoittuvat alueen eteläpuolitse kulkevan huoltotien varteen. Alueen vaatimat pysäköintitarpeet voidaan sijoittaa ratojen lomaan, turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen. Myös katsomot voidaan sijoittaa keskeisille alueille tarpeen mukaisesti.

Pienpelikenttäalue haluttiin sijoittaa palvelemaan moottoriurheilukeskuksen käyttäjiä, pelialue on sijoitettu moottoriurheilukeskuksen läheisyyteen Erähoville johtavan tien pohjoispuolelle.

Muut aktiviteetit

Frisbeegolfia varten on osoitettu laaja alue Sotkanpirtin ympäristön alueelta. Alue käsittää frisbeegolfille edullisia elementtejä, maaston korkeuseroja ja puustoa. Frisbeegolf ei estä alueen käyttämistä muuhun tarkoitukseen.

Koiraharrastajille varatun alueen sijoittaminen herätti suunnitelmaa laadittaessa paljon keskustelua. Vaihtoehtoisena sijaintipaikkana esitettiin neljä vaihtoehtoa. Vaihtoehdot olivat sijoittaa koiraharrastuskeskus kesäteatterista kaakkoon sijaitsevalle metsäalueelle, Erähovin pohjoispuolelle, mahdollisen raviradan yhteyteen tai Sotkan hiekkamontun alueelle joka sijaitsee Erähovista koilliseen, Pikkuhaudantien ja Jyrkkätien risteyksestä n. 400 m länteen. Koiraharrastajille tuli löytyä rauhallinen, meluton alue koiraharrastuskeskukseksi. Koiraharrastajilla on synergia metsästäjien kanssa, mutta Erähovin alueella rajoitteena on ampumarata, joka ei melun takia sovellu koirien tarpeisiin. Kesäteatterin kaakkoispuolella maanomistussuhteiden takia sijainti ei ole toteutettavissa, raviradan yhteydessä hevosten ja koirien yhteensovittaminen voi aiheuttaa rauhattomuutta eläimissä. Koiraharrastajien kanta on että paras sijainti toiminnalle on Sotkan hiekkamontun alue.

Kesäteatterin katsomon laajennusta varten aluevaraukset ovat riittävät lukuun ottamatta pysäköinnin lisätarpeita. Teatterin pysäköinti on ratkaistu suunnitelmassa osoittamalla pysäköintitilaa teatterille johtavan tien ja Sotkantien risteyksen kaakkoispuoliselta alueelta. Keskeisen sijaintinsa ansiosta pysäköintialue voi palvella myös muita Sotkan alueella kävijöitä.

Sotkantielle, Kisakujalle ja Erähovintielle on suunnitelmassa esitetty kevyenliikenteenväylä.

Pienpelikentät mm. beach-volleyn pelaamista varten haluttiin sijoittaa moottoristadionin alueelle. Pelikenttä luo moottoristadionilla vieraileville lisääaktiviteetin muun harrastustoiminnan ohien.

Ravirata on vireillä oleva hanke jonka rakentamisesta ei suunnitelmaa laadittaessa ollut tehty päätöstä. Mikäli raviradan rakentaminen toteutuu, on suunnitelmassa esitetty raviradalle mahdollinen sijainti Sotkantien eteläpuolella sijaitsevalta peltoalueelta. Raviradan yhteyteen on suunnitelmassa esitetty ratsastuskenttä.

Toteutus

Maankäytön yleissuunnitelma on yleispiirteinen visio toimintojen sijoittumisesta alueelle. Kauhajoen keskustan alueelle on tekeillä yleiskaava. Voimassa olevassa yleiskaavassa Sotkan alueen maankäytön ohjaus on riittämätön. Asemakaavalla luodaan edellytykset hallitun ja kestävän kehityksen periaatteita noudattavan maankäytön saavuttamiseksi.

4.4 Parran infrastruktuuri

Rakennetulla lomamökkialueella ja luontokeskuksessa on rakennettu toimiva vesihuolto. Jätevedet johdetaan runkoviemäreitä ja kahden jätevedenpumppaamon kautta hallitusti maasuodatinpuhdistamolle. Toiminnan alueella kehittyessä ja lomamökkirakentamisen lisääntyessä tulee jätevesijärjestelmää kehittää. Lähinnä siirtoviemärin rakentaminen kunnan keskusjätevedenpuhdistamolle Teuvan keskusta tulee harkittavaksi.

Talousveden jakelujärjestelmä on rakennettu mökkikylän ja luontokeskuksen tarpeisiin. Alueen eteläpuolella on vapaa-ajan keskusta palveleva pohjavedenottamo ja vesijohdon runkoverkosto on rakennettu.

Rinnekeskuksella on oma itsenäinen toimiva vesihuoltojärjestelmä.

Liikennejärjestelmä ja pysäköinti

Liikenne alueelle suuntautuu kestopäällysteistä paikallistietä 17079 pohjoisesta Teuvan taajamasta ja rannikkoseudulta sekä hiekkapintaista tietä etelän suunnalta Karijoelta ja edelleen etäämmältäkin. Mahdollisissa onnettomuustilanteissa, jos paikallistie joudutaan sulkemaan, on olemassa vaihtoehtoinen tieyhteys Luonto Parrasta Hautaharjuntien kautta Äystölle ja edelleen kantatielle 67.

Normaalioloissa liikenneyhteyksien ja pysäköintialueiden kapasiteetti riittää. Mahdollisia massatapahtumia varten on syytä varautua pysäköintialueiden kapasiteetin kasvattamiseen. Hyvin hoidetulla pysäköinnin ohjauksella voidaan tienvarsipysäköinnillä tasata pysäköintitarpeen huippuja.

Suunnitelmassa on esitetty hiihtostadionin välittömään läheisyyteen, sen länsi- ja lounaispuolelle, esitetty autopaikat noin 350 autolle.

Uusi caravan-alue noin 50 vaunupaikalle on esitetty laajennetun lammen koillispuolelle, tätä aluetta voidaan hyödyntää myös pysäköintialueena.

4.5 Sotkan infrastruktuuri

Sotkan alueelle on rakennettu kunnallinen vesijohto hiihtostadionille asti.

Kunnallista jätevesihuoltoa ei alueella ole rakennettu. Ravintolapalveluita tarjoavien Sotkanpirtin ja Erähovin jätevedet käsitellään kiinteistökohtaisesti rakennetuissa jätevesien maasuodattimissa.

Sotkan vapaa-ajan alueen rakentuessa ja vapaa-ajan aktiviteettien lisääntyessä tulee jätevesijärjestelmää kehittää. Lähinnä ensimmäisenä tulee kohteen sisäisen viemärijärjestelmän ja siirtoviemärin rakentaminen kunnan yleiseen viemärijärjestelmään ja kattavan vesijohtoverkoston rakentaminen.

Liikennejärjestelmä ja pysäköinti

Asiakas- ja huoltoliikenne alueelle suuntautuu vain ja ainoastaan hiekkapintaista Sotkantietä myöten Kauhajoki-Kankaanpää maantieltä. Onnettomuus- ja muissa poikkeustilanteissa voidaan liikenne ohjata etelämpänä olevan Pukkilankujan kautta.

Normaalioloissa liikenneyhteyksien ja pysäköintialueiden kapasiteetti riittää. Mahdollisia massatapahtumia varten on syytä varautua pysäköintialueiden kapasiteetin kasvattamiseen. Hyvin hoidetulla pysäköinnin ohjauksella voidaan tienvarsipysäköinnillä tasata pysäköintitarpeen huippuja.

Suunnitelmassa on esitetty kesäteatterin ja laskettelurinteen väliselle alueelle uusi pysäköintialue noin 200 autolle. Pysäköintialue tulee palvelemaan lähinnä kesäteatteria ja muita isompia yleisötilaisuuksia.

Uusi caravan-alue noin 50 vaunupaikalle on eitetty Karting-radan länsipuolelle ja noin 10 vaunupaikan alue Sotkanpirtin pysäköintialueelle.

5 YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Toiminnan laajentaminen vaikuttaa aina luontoon. Ne aiheuttavat mm. lisääntyvää liikennettä, päästöjä ja vaikuttavat maisemaan, eläimistöön, kasvistoon sekä jätehuoltoon. Suunnittelulla ja kaavoituksella saadaan haitalliset vaikutukset kuitenkin minimoitua.

Yleissuunnitelman laatimisprosessin aikana on punnittu laajenevien toimintojen vaikutuksia reitistöihin ja luontomatkailua tukeviin luonto- ja maisema-arvoihin. Suunnitelmassa on pyritty sijoittamaan uudet aluevaraukset ja toiminnot mahdollisuuksien mukaan olemassa olevien palvelujen läheisyyteen, siten että aluetta ympäröivä luonto säilyy koskemattomana.

Parran ja Sotkan maankäytön suunnittelun pääperiaate on ollut noudattaa Master Planin suunnitteluprosessin aikana ohjausryhmän kanssa lukkoon lyötyjä visioita ja tavoitteita. Samalla on pyritty säilyttämään taloudellinen realistisuus, mikä toteutuu myös johtoajatuksessa jonka mukaan suunnitelmaa laaditaan olemassa olevan rakenteen täydentämiseksi ja parantamiseksi. Tällöin toteutuu myös keskeisen kehityksen periaatteet.

Mikäli ilmastonmuutoksen myötä talvien lumivarmuus heikkenee, on entistä enemmän kiinnitettävä huomiota myös lumettoman ajan palvelujen kehittämiseen.

Tarkasteltavia asioita hankkeiden kohdalla ovat mm.:

- vaikutukset luontoon (kasvillisuus, eläimistö, pohjavedet, vesistö)
- energiatehokkuus
- maiseman muutokset
- jätehuolto ja ympäristön siisteys
- vesihuolto
- sosiaaliset vaikutukset

6 SEURANTA

Asiakkaat

Suunnitelmallisen kehittämisen edellytys on kehityksen seuranta. Seurannan avulla tiedetään mitkä osa-alueet ovat lähteneet kehittymään toivotulla tavalla ja miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Näin kehittämistoimenpiteitä voidaan ohjata tehokkaammin ja matkailukysynnän muutoksiin reagoida nopeammin.

Seuranta tapahtuu *kaksi kertaa vuodessa tapahtuvilla henkilökohtaisilla haastatteluilta*: toinen haastattelukierros talvella, toinen kesällä, jolloin saadaan palautetta sekä kesä- että talvitoiminnoista. Haastattelukierroksen voi toteuttaa joko joka vuosi (suositeltavaa) tai joka toinen vuosi. Haastattelijoina voidaan rekrytoida matkailualan opiskelijoita. Seurannan voi halutessa toteuttaa myös kyselylomakkeilla, joita on jaossa mökeissä ja eri palvelupisteissä.

Tavoitteena on saada vähintään 400 vastauslomaketta. Vastatusten saamista edesauttaa vastaajapalkkio, joka voi olla esim. kahvi/limpsa + pullalippu.

Jotta haastattelut antaisivat mahdollisimman paljon tietoa eri asiakasryhmistä, ehdotamme seuraavaa jakoa haastatteluihin:

	Miehet	Naiset	Yhteensä
10-18 v. (lapset ja nuoret)	50	50	100
19-30 v. (sinkut ja kaveriporukat)	50	50	100
31-50 v. (lapsiperheet, yksineläjät)	50	50	100
Yli 50 v. (aikuiset parit, yksineläjät)	50	50	100
Yhteensä	200	200	400

Liitteenä 2 on ehdotus seurantalomakkeeksi, jota voi muokata tarpeen mukaan. Kumpikin alue muokkaa kysymykset niin, että ne koskevat vain omaa aluetta (Parra/Sotka). Kuitenkin niin, että kun seuranta aloitetaan, lomaketta muutetaan mahdollisimman vähän tulosten vuosittaisen vertailtavuuden säilymiseksi.

Investoinnit

Parran ja Sotkan kehittämiseksi on esitetty konkreettinen investointisuunnitelma, jonka avulla pyritään muodostamaan vision mukainen tulevaisuuden kuva sekä saavuttamaan konkreettiset tavoitteet.

Investoinneilla on myös laajempaa yhteiskuntataloudellista vaikutusta, koska investointien toteuttaminen vaatii työsuorituksia. Investointien toteutumisen seurannalla voidaan siis osoittaa alueen kehittämisen hyöty yhteiskunnalle. Kehittämishankkeiden työllisyysvaikutukset on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten panos-tuotos – taulukoiden avulla (työpanos ja työpanoskertoimet vuonna 2004).

Investointihankkeet ovat pääosin rakennushankkeita. Yhden miljoonan euron panostus rakentamiseen merkitsee 15 henkilötyövuoden työllisyyttä kaikilla toimialoilla. Välittömät työllisyysvaikutukset ovat 8 htv ja välilliset 7 htv. Välittömät työllisyysvaikutukset kohdistuvat rakentamiseen. Välilliset työllisyysvaikutukset kohdistuvat muille toimialoille, esimerkiksi rakentamisessa työllisyysvaikutukset kohdistuvat myös liikenteeseen, kauppaan, rahoitustoimintaan jne.

Parran ja Sotkan investointien toteutumisen seuraamisjärjestelmä osoittaa sekä investointien euromääräisen toteutumisen että niistä syntyneet työllisyysvaikutukset.

Parran alueen suunnitellut investoinnit ovat yhteensä noin neljä miljoonaa euroa, joiden välittömät työllisyysvaikutukset ovat noin 34 henkilötyövuotta ja välilliset noin 30 henkilötyövuotta.

Aika	Investoinnit		suunnitelman mukaiset työllisyysvaikutukset		toteutuneet työllisyysvaikutukset	
	suunnitellut	toteutuneet	välittömät (8)	välilliset (7)	välittömät (8)	välilliset (7)
2006-2010	413 000		3,3	2,9		
2011-2015	3 813 600		30,5	26,7		
2016-2020			0,0	0,0		
Yhteensä	4 226 600		33,8	29,6		

Sotkan alueen suunnitellut investoinnit ovat yhteensä noin 5,5 miljoonaa euroa, joiden välittömät työllisyysvaikutukset ovat yhteensä noin 44 henkilötyövuotta ja välilliset noin 38 henkilötyövuotta.

Aika	Investoinnit		suunnitelman mukaiset työllisyysvaikutukset		toteutuneet työllisyysvaikutukset	
	suunnitellut	toteutuneet	välittömät (8)	välilliset (7)	välittömät (8)	välilliset (7)
2006-2010	1 196 200		9,6	8,4		
2011-2015	1 206 200		9,6	8,4		
2016-2020	3 089 500		24,7	21,6		
Yhteensä	5 491 900		43,9	38,4		

Arvioidut työllisyysvaikutukset kuvaavat Parran ja Sotkan investointihankkeiden aikaansaamaa työllisyysvaikutusta koko kansantaloudessa. Osa tästä työllisyysvaikutuksesta jää Teuvan ja Kauhajoen alueille, mutta osa kohdistuu myös muualle Etelä-Pohjanmaalle ja muualle Suomeen. Välittömistä vaikutuksista valtaosa kohdistuu paikallisesti tai seudullisesti, kun taas välilliset vaikutukset kohdistuvat laajemmalle alueelle.

Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset

Matkailu on yksi voimakkaimmin kasvavista elinkeinoista maailmassa ja sen työllistävä vaikutus on merkittävä, koska iso osa matkailupalveluista edellyttää henkilökohtaista palvelua. Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutuksia on tutkittu laajasti eri näkökulmista. Virallisesti matkailuksi määritellään henkilön oleminen ja liikkuminen tavanomaisen elinympäristönsä (esim. kotikunta, seutukunta) ulkopuolella. Vaikka suomalaisten rahankäyttö virkistystoimintaa kasvaa koko ajan, on virkistystoiminta jätetty tämän tarkastelun ulkopuolelle puuttuvien lähtötietojen vuoksi.

Matkailutulo syntyy matkailijoiden rahankäytöstä kohteessa, joka voi vaihdella suurestikin mm. matkantarkoituksen, matkan keston ja majoitustyyppin mukaan.

Alla olevaan taulukkoon on koottu joidenkin matkailijaryhmien rahankäyttötietoja:

– leirintäalueella yöpyvä seurue	180 € / vrk ³
– leirintäalueella mökissä yöpyvä seurue	264 € / vrk ³
– leirintäalueella teltassa yöpyvä seurue	182 € / vrk ³
– leirintäalueella matkailuautossa yöpyvä seurue	194 € / vrk ³
– leirintäalueella matkailuvaunussa yöpyvä seurue	139 € / vrk ³
– hotellissa vapaa-ajan matkalla yöpyvä henkilö (1-3 vrk)	160 € / vrk ⁴
– hotellissa vapaa-ajan matkalla yöpyvä henkilö (yli 4 vrk)	86 € / vrk ⁴
– vapaa-ajan matkalla yöpyvä henkilö (1-3 vrk)	140 € / vrk ⁴
– vapaa-ajan matkalla yöpyvä henkilö (yli 4 vrk)	79 € / vrk ⁴
– vapaa-ajan päiväkävijä	30 € / käynti
– vapaa-ajan yöpyjä keskimäärin	100 € / vrk

Kehittämistoimien aikaansaama kysynnän kasvu vaikutuksineen mitataan matkailun tulo- ja työllisyysvaikutuksilla. Työvaiheessa arvioidaan lähtökohtatietona vision ja tavoitteiden mukaisen kysynnän aikaansaamat alue-taloudelliset vaikutukset, jotka perustuvat tavoitteellisen asiakasmäärän kulutuksesta syntyviin rahavirtoihin.

Parran alueen kehittämisen tavoitteena on, että alueella on 100 000 kävijää vuonna 2020 kun nyt heitä on 30 000. Vuodepaikkoja alueella olisi noin 400 mökeissä ja laskennallisesti 140 caravan-alueella. Valtakunnallisessa tarkastelussa vuodepaikan käyttöaste vuositasona on noin 36 %.

Laskennallisesti asiakasmäärä saisi aikaan noin 8,0 miljoonan euron matkailutulon joka työllistäisi yhteensä (välittömästi ja välillisesti) 183 henkilötyövuotta.

PARRA	Kysyntä		Matkailutulo		Matkailutyöllisyys	
	Nyt	2020	Nyt	2020	Nyt	2020
Yöpyjiä	13 700	71 000	1 370 000	7 100 000	32	163
Päiväkävijöitä	16 300	29 000	489 000	870 000	11	20
Yhteensä	30 000	100 000	1 859 000	7 970 000	46	183

Sotkan alueen kehittämisen tavoitteena on, että alueella on 100 000 kävijää vuonna 2020 kun nyt heitä on 60 000. Vuodepaikkoja alueella olisi noin 100 ja uusia vaunupaikkoja noin 60, joka tarkoittaa, että suurin osa kävijöistä on päiväkävijöitä. Laskennallisesti asiakasmäärä saisi aikaan noin 5 miljoonan euron matkailutulon, joka työllistäisi yhteensä (välittömästi ja välillisesti) 116 henkilötyövuotta.

SOTKA	Kysyntä		Matkailutulo		Matkailutyöllisyys	
	Nyt	2020	Nyt	2020	Nyt	2020
Yöpyjiä	2 700	29 000	270 000	2 900 000	6	67
Päiväkävijöitä	57 300	71 000	1 719 000	2 130 000	40	49
Yhteensä	60 000	100 000	1 989 000	5 030 000	46	116

Arvioidut ja laskennalliset työllisyysvaikutukset kuvaavat matkailutulon aikaansaamaa työllisyysvaikutusta koko kansantaloudessa. Osa työllisyysvaikutuksista jää alueella, mutta osa kohdistuu muualle Suomeen.

Asiakasseurannan yhteydessä tulee selvittää matkailijoiden ja muiden käyttäjien rahankäyttötietoja ja matkailutuloon vaikuttavia muita tekijöitä, jolloin tulo- ja työllisyysvaikutuksia ja niiden kehittymistä voidaan seurata sesongeittain.

³ Suomen Leirintäalueyhdistys, SF Caravan (2007)

⁴ Tilastokeskus (2007)

II MASTER PLANIN TAUSTOJA JA PERUSTELUJA

7) Maankäytön nykytila

8) Kehittämismahdollisuuksien arviointi

7 MAANKÄYTÖN NYKYTILA

7.1 Kaavoitustilanne

Maakuntakaava

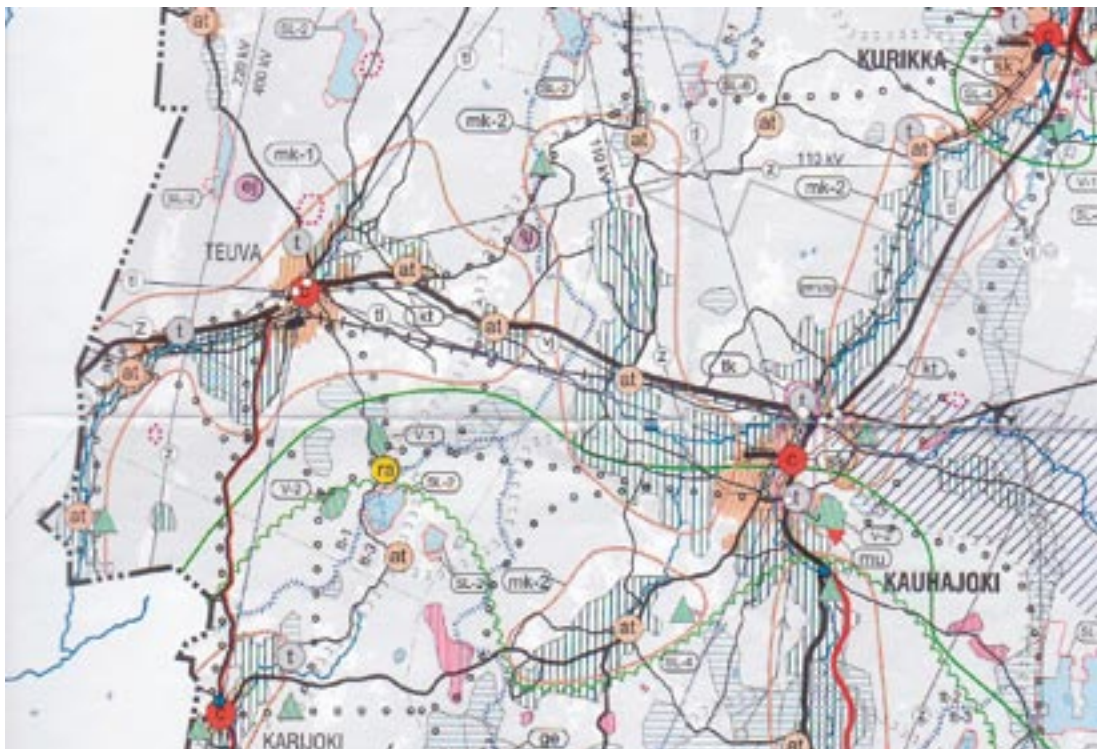
Kauhajoki ja Teuva kuuluvat **Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava-alueeseen** (2005).

Maakuntakaavan mukaisesti **Teuvan Parran** alueella on mm. seuraavia aluevarauksia:

- Loma-asuntoalue
- Virkistysalue, Parran rinteet
- Turvetuotantovyöhykkeen raja kulkee Parran alueen kaakkoispuolitse
- Alueen eteläpuolella sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue
- Alueen eteläpuolella sijaitsee myös luonnonsuojelualue
- Ohjeellinen Teuvan keskusta, Karijoelle ja Kauhajoelle johtava ulkoilureitti

Maakuntakaavan mukaisesti **Kauhajoen Sotkan** ulkoilu- ja urheilukeskuksen alueella on mm. seuraavia aluevarauksia:

- Virkistysalue
- Moottoriurheilurata
- Sotkan lounaispuolella sijaitsee alue joka on määritelty kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi
- Ohjeellinen moottorikelkkailun runkoreitti
- Ohjeellinen ulkoilureitti
- Luoteisosaltaan Sotka rajoittuu taajamatoimintojen alueeseen

Ote maakuntakaavasta Kauhajoen ja Teuvan osalta.

Yleiskaava ohjaa yhdyskuntarakenteen kehittymistä ja eri toimintojen yhteensovittamista. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa asema- tai ranta-
asemakaavoja sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Parran alueelle on laadittu osayleiskaava vuonna 2000 (liite 1 ja 2).

Sotkan ulkoilu- ja urheilukeskuksen alueella on voimassa keskustan yleiskaava, joka on hyväksytty vuonna 1991. Uusi yleiskaava on tekeillä. Sotkan alue on voimassa olevassa yleiskaavassa osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi.

Alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan **asemakaava**, jonka tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla. Parran alueen asemakaava on hyväksytty vuonna 2000 (liite 3 ja 4).

Sotkan alueelle ei ole laadittu asemakaavaa.

7.2 Parran maankäyttö

Parran Laskettelukeskus sijaitsee Teuvan keskustaajamasta 8 km:n etäisyydellä. Laskettelukeskuksesta on matkaa Luonto-Parran n. 2,5 km. Alue on rakennettu asumattomalle metsäiselle seudulle ja on sivussa pääväyliltä. Luonto-Parran alue koostuu Parran Laskettelukeskuksen rinnealueen eteläpuolelle laskeutuvasta alueesta, jonka laajuus on noin 40 ha. Asemakaavoitetulle alueelle on kaavoitettu 101 loma-asuntotonttia. Tonteista 79 on myyty, myydyistä tonteista on rakennettu 64 vapaa-ajan asuntoa ja vapaita tontteja on 22 kpl. Vapaat tontit omistaa Suupohjan Osuuspankki, myydyt tontit ovat pääosin yksityisomistuksessa. Lisäksi SOP:n omistuksessa on noin 30 ha:n maa-alue asemakaava-alueen länsi- ja eteläpuolella. Alueelle on tarkoitus kaavoittaa laajennusalue loma-asuntoja varten. Kunnallistekniikka on rakennettu asemakaavoitetulle alueelle. Asemakaava-alueen pohjoisosaan Vapaa-ajankeskus Parra Oy:n omistamalle alueelle on osoitettu korttelialueet matkailua palveleville rakennuksille.

Parran alueesta Luonto-Parran ja Keihäsparran alueet omistaa Teuvan kunta, Snowpark Parran alueet omistaa Vapaa-ajankeskus Parra Oy. Mökki-Parran vapaat tonttialueet omistaa Suupohjan Osuuspankki.

Yleiskaavoitetun alueen itärajalta alkavat yksityisten maanomistajien omistamat maa-alueet, jotka rajoittavat alueen maankäyttöä. Lännessä alue rajoittuu maantiehen. Alueen pohjois- ja etelärajoilla sijaitsevat pohjaveden hankinnan kannalta tärkeät pohjavesialueet. Parran rinteitä rajaa itä- ja länsipuolella luonnonsuojelualueet (kivipellot, muinaisranta, kivinen saarnatuoli ja luola).

Luonto-Parran alueelle saavuttaessa alueen päärakennukset vastaanottavat tulijan, taustalla siintää viehättävä lampi. Päärakennuksia vastapäätä sijaitsee Parran asuntovaunualue jossa on nykyisellään 16 sähköpaikkaa. Haltijantien toisella puolella on asuntovaunutilaa noin sadalle vaunulle ilman sähköpaikkoja. Parran päärakennuksessa sijaitsee saunat ja leirikeittiö.

Lampi muodostaa kauniin näkymän Parran alueelle ja sillä on virkistyksellisesti ja maisemallisesti erittäin suuri merkitys alueelle. Lampi sijaitsee Luonto-Parran keskeisellä alueella, loma-asuntoalue sijaitsee lammesta oikealle, metsäalueella.

Parran alueen kehittämisen keskeinen kysymys on lumetusveden saannin riittävyys sekä rinteisiin että laduille. Yhtenä vaihtoehtona on nykyisen lammen laajentaminen tai uuden lammen rakentaminen. Uusi lampi lisäisi myös alueen

matkailullista ja maisemallista vetovoimaa lumettomana aikana. Uuden lammen vaihtoehtoisina sijaintipaikkoina on tullut esiin lammen koillispuolinen alue ja alue loma-asuntoalueen Haltijantien ja Pyökkkitien välisellä suoalueella.

Lammen rannassa on uimapaikka ja auringonottoalue. Päärakennuksen kupeessa on lapsille leikkipaikka ja laituri.

Parran Caravan-alue, näkymä päärakennukselta.

Maisemallisesti ja maankäytöllisesti lampi muodostaa alueen sydämen, jolla on myös virkistyksellisesti merkitystä alueelle. Lampi toimii kesäisin uimarantana ja talvisin avantouintipaikkana. Lammen ympäristö on nykyisellään rakentamaton, istutuksia alueella ei juurikaan ole, sillä sauna-ajojen ja kilpailuiden järjestäminen vaatii vapaan eri tilaisuuksiin muunneltavan alueen.

Kuva siirrettävien saunojen valtakunnallisesta kokoontumisajosta elokuussa 2007. Parran lammen ympäristö on oivallinen ympäristö siirrettävien saunojen kokoontumiselle.

Maanteitse Snow-Parran ja luontoparran välinen etäisyys on n. 2,5 km, mikä antaa mielikuvan että alueet ovat toisistaan erillään, vaikkakin Luonto-Parra sijoittuu heti laskettelurinteiden takana sijaitsevalle alueelle. Rinteiden kaakkoispuolella on runsaasti tilaa, mutta ympäristö ei nykyisellään ole kesäisin houkutteleva. Taustalla näkyy Keihäsparran alue keihäsmonumentteineen. Alue on laaja rakentamaton aukio.

Parran caravan-alueen ja rinteiden väliin jäävällä alueella on asemakaavassa osoitettu alueet matkailua palvelevien rakennusten alueeksi ja yleinen pysäköintialue. Nykyisellään alue on rakentamatonta.

Parran asemakaavan mukainen loma-asuntoalue on pääosin rakennettu. Alue on rauhallinen vapaa-ajanviettopaikka luonnon helmassa. Alueesta on muodostunut tiivis ja yhtenäinen kokonaisuus hirsihuviloiden sijoittuessa alueella risteilevien tonttikatujen varrelle. Loma-asuntoalueen laajentumissuunta on alueesta lounaaseen, uusia tiejärjestelyjä on hahmoteltu alueelle.

Parran rinteet tarjoavat erinomaiset harjoitus- ja kilpailumaastot.

Näkymä hiihtos-
tadionin alueesta.
Saapuminen maa-
liin hiihdon SM-ki-
soissa.

Snowpark
Parran
Street.

Avanto-
uimarit.

Snowpark Parran Talvipuiston rakennuksia.

Parra on nuorten ja perheiden suosima keskus.

Parralla järjestetään paljon hiihtokisoja. Tässä lasten hiihtokisat.

Parralla on monipuoliset luonto- ja virkistysreitistöt

Latokirkko.

7.3 Sotkan maankäyttö

Saavutettavuuden kannalta Sotkan urheilu- ja ulkoilukeskuksen alue sijoittuu erinomaisesti Kauhajoen keskustaahan nähden etäisyyden ollessa n. 3 km ydinkeskustasta. Alueen ulkoinen ja sisäinen tieverkko sekä viitoitus että opasteet ovat kunnossa.

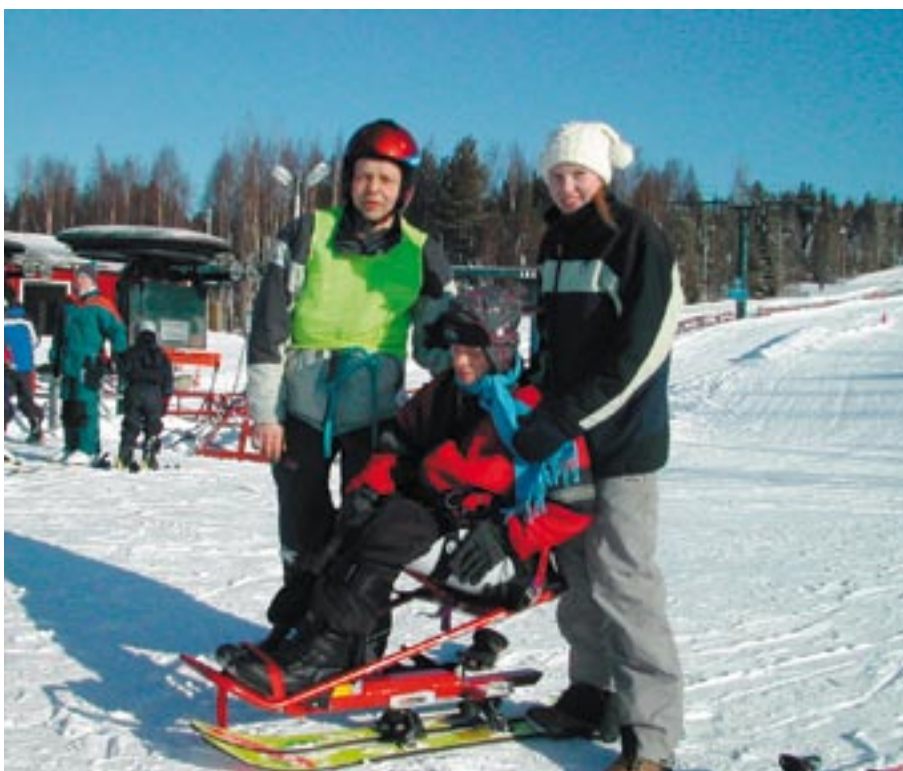
Sotkan urheilu- ja ulkoilukeskuksen alueelle saavutaan helposti kantatieltä 44, rinteet näkyvät laajalle alueelle. Sotkan rinteiden takana saavutaan varsinaiselle urheilu- ja ulkoilukeskuksen toiminta-alueelle joka on muodostunut hyvin tiiviiksi maankäytöltään.

Sotkan maasto on korkeuksiltaan hyvin vaihtelevaa, alue on pohjoisosaltaan rinnettä, alueen eteläosassa on tasaista maastoa. Alue soveltuu erittäin hyvin maastourheilu- ja ulkoilukeskukseksi.

Sotkan maa-alueet omistaa osin Kauhajoen kaupunki ja osin yksityiset maanomistajat. Sotkan alueen toiminnot ja suorituspaikat ovat syntyneet lajiharrastajien toimesta. Harrastajaryhmät ovat hankkineet toimintaansa tarvitsemansa alueet omaan hallintaansa. Kuntoradat ja ladut on ulkoilureittitoimituksessa hankittu kaupungin hallintaan.

Sotkanrinteet näkyvät näyttävästi kantatielle 44. Rinteiden saavutettavuus on erinomaisen hyvä niiden sijaitessa lähellä Kauhajoen keskustaa, näkyvällä paikalla ohikulkijoihin nähden. Kuvassa on nähtävissä hissien poistumispaikan ahtaus, joka on tarkoitus poistaa jatkamalla hissilinjaa.

Sotkanrinteet tarjoavat liikuntapalveluja myös erityisryhmille

Sotkanrinteiden päällä Sotkanpirtin yhteydessä on suosittu pulkkamäki.

Sotkan kuntoradat on viitoitettu SFS-standardin mukaisesti.

Sotkan urheilu- ja ulkoilukeskukseen rakennetut kuntoradat sekä ulkoilureitit mahdollistavat alueen tehokkaan ympärivuotisen liikunta- ja virkistyskäytön.

Sotka – Asuuli välille on vireillä hiihto- ja vaellusreitistö. Reitistöllä on myös tasaisen hiihdon lenkki.

Sotkan hiihto- ja ampumahiihtostadioni

Hiihtostadionin ampumarata

Moottoriurheiluradat, laskettelukeskus, hiihto- ja ampumahiihtostadion muodostavat tiiviin kokonaisuuden, jotka kartalta tarkasteltuna ovat selkeitä kokonaisuuksia.

Moottoriurheilukeskuksen viereisellä alueella on hiihto- ja ampumahiihtostadion sekä aluetta palveleva huoltorakennus. Melua aiheuttavat toiminnot ovat sijoittuneet yhtenäiselle alueelle.

Sotkan urheilu- ja ulkoilukeskuksen alueelle on rakennettu moottori-stadion, jossa sijaitsee useita moottoriurheilun suorituspaikkoja.

Speedway kisan lähtöjännitystä Sotkan Speedway-puistosta.

Formula-Karting kisat junioriharrastajille. F.K rata kerää käyttäjiä ympäri maakunnan.

Kauhajoen Metsästysseura Ry:n Erähovi toimii tilausravintolana ja sisältää 20 majoituspaikkaa.

Pienoiskiväärirata

Sotkan alueella suorituspaiikkojen ympäristöön pitäisi kaikkien toimijoiden kiinnittää huomiota.

Teatterin katsomosta näkyy näytelmän lisäksi kaunis pohjalainen maisema.

8 KEHITTÄMISMAHDOLLISUUKSIEN ARVIOINTI

8.1 Kehittämiseen vaikuttavat suunnitelmat

Alueen kehittäminen liittyy tiiviisti sovittuihin valtakunnallisiin matkailun kehittämisen päälinjoihin, Etelä-Pohjanmaan matkailun kehittämiseen sekä Suupohjan matkailun kehittämisen painopisteisiin.

Suomen valtakunnallinen matkailustrategia⁵

- 1) Luoda edellytykset ympärivuotiseen matkailun ja ammattimaisen yritystoiminnan kehittymiselle
- 2) Hakea matkailualan kasvua ulkomailta ja panostaa kotimaan matkailun kehittämiseen
- 3) Luoda matkailukeskusten saavutettavuudesta Suomen kilpailuetu
- 4) Kehittää vetovoimaisia matkailutuotteita ja -palveluja kansainvälisille ja kotimaisille matkailijoille
- 5) Aikaansaada tuloksellinen, verkostomainen ja ennakoiva matkailun kehittämisen pitkän tähtäimen toimintatapa

Matkailun kasvun strategiset painopistealueet ovat:

- Matkailukeskusten kehittäminen
- Teemapohjaisten tuotteiden ja palvelujen kehittäminen
- Matkailustrategian kärkituote-työkalujen toteutuksessa huomioidaan seuraavat osa-alueet: lumi- ja joulutuotteet, vesistötuotteet, hyvinvointimatkailutuote, tapahtumat, kokous-, kongressi- ja incentivematkailu, lyhytloimat, kiertomatkailu

Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia⁶

Visio:

"Etelä-Pohjanmaa tunnetaan aitoa pohjalaisuutta ja alueen kulttuuria tarjoavana laadukkaana matkailualueena, jonka vetovoimaiset tapahtumat, monipuoliset kokousmahdollisuudet, hyvät majoituspaikat ja persoonalliset käyntikohteet tarjoavat niin kotimaisille kuin ulkomaisillekin yritys- ja vapaa-ajanmatkailijoille runsaasti vaihtoehtoisia matkailukohteita ympäri vuoden"

Strategiset tavoitteet vuoteen 2013:

- Matkailun kasvutavoite 3 % vuodessa
- Ulkomaisten matkailijoiden osuus 7 – 8 % (nyt 4 %)

Kehittämisen painopistealueet:

- Matkailukeskittymien edelleen kehittäminen
- Teemapohjaiset tuotteet ja palvelut

⁵ Kauppa- ja teollisuusministeriö (2006): Suomen matkailustrategia vuoteen 2020 ja Toimenpideohjelma vuosille 2007 - 2013

⁶ Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia ja toimenpidesuunnitelma vuosille 2007 – 2013. MATKO – Matkailun koordinaatiohanke.

Matkailustrategian maakunnallisiksi matkailukeskittymiksi ei ole listattu Parraa eikä Sotkaa.

Parhaillaan on menossa alueella kahden matkailun alueorganisaation Pohjanmaan Matkailu ry:n ja Etelä-Pohjanmaan Matkailu Oy:n toimintojen yhdistämiseen tähtäävä selvitystyö. Strategian tavoitteena on maakuntarajat ylittävän yhteisen alueorganisaation syntyminen sekä seutukohtaisten matkailuyhdyshenkilöiden nimeäminen.

Suupohjan matkailun kehittämisen painopisteet⁷

- 2) Veturikohteen / matkailukeskittymän kehittäminen alueelle
- 3) Teemapohjaisten tuotteiden ja palvelujen kehittäminen:
 - luontomatkailu (Lauhavuori ja Parra),
 - maaseutumatkailu,
 - tapahtumat ja teemamatkailu: urheilu (Sotka ja Botniaring), ruoka ja ravinto sekä pohjalainen kulttuuri

- *Valtakunnallinen matkailustrategia tukee Parran ja Sotkan kehittämistä ympärivuotisena ja verkostomaisesti toimivanna matkailukeskuksena.*
- *Valtakunnallisten linjausten vaikutuksesta kilpailutilanteen voidaan odottaa kiristyvän koko maassa: matkailukeskuksien kehittämiseen panostetaan paljon ja nykyiset kohteet kehittyvät jatkuvasti*
- *Kaikissa matkailustrategioissa korostetaan matkailukeskusten ja teemamatkailun kehittämistä*

⁷ E_P:n Matkailun Koordinaatiohanke MATKO (2006). Suupohjan Matkailun Painopistealueet 2007 - 2013

8.2 Kauhajoki ja Teuva Suomen matkailun aluerakenteessa

Suomen matkailun aluerakennetta on selvitetty luokittelemalla kunnat matkailutarjonnan ja -kysynnän mukaan. Matkailun tarjontaa voidaan tarkastella jakamalla kuntien vetovoimatekijät *luonnonvetovoimaan, kulttuurivetovoimaan, majoitus-, ravitsemis- ja liikennepalveluihin sekä ohjelmapalveluihin ja tapahtumiin*.

MEK:in⁸ selvityksessä kunnat ryhmiteltiin hierarkkisesti neljään matkailukuntaluokkaan A, B, C ja D sen mukaan, kuinka monipuolista ja runsasta kuntien matkailutarjontaa eli vetovoimatekijät ja palvelut olivat vuonna 2005.

Ylimmän A-tason matkailukuntia ovat 20 kuntaa, joihin lukeutuvat useat Lapin ja Järvi-Suomen kunnat sekä eteläisen Suomen ja länsirannikon kaupunkikeskukset. Suurin osa Suomen kunnista sijoittuu B- ja C-luokkiin. Vaatimattomimmalle D-tasolle luokitellut kunnat edustavat potentiaalisia matkailukuntia. *Teuva sijoittuu D-tasolle ja Kauhajoki C-tasolle*. Vetovoimaltaan *Etelä-Pohjanmaan maakunta sijoittuu D-tasolle*. Suuressa osassa Suomen kuntia ja maakuntia matkailun kysyntä vastaa tarjontaa. Länsiosassa maata tarjontaa ja kysyntä jäävät muuta Suomea vaatimattommaksi.

Lisäksi selvitettiin yksityiskohtaisemmin eri näkökulmista alueiden vetovoimaa asteikolla 1 – 4.

MEK:in selvityksessä *luonnonvetovoimaindikaattoreita* olivat sijainti, korkokuva, vesi-indikaattorit, ilmastotekijät, matkailullisesti tärkeät suojelualueet sekä erityiset luonnonnähtävyydet. Pohjois-Suomi erottuu selvästi luonnonvetovoimaisimpana alueena. Luonnonvetovoimaltaan vaatimattomimmat kunnat ovat Etelä-Suomessa ja Pohjanmaalla, jossa on vähäiset korkeuserot, niukasti vesistöjä ja useita pinta-alaltaan pieniä kuntia. *Teuva ja Kauhajoki sijoittuvat toiseksi alimpaan luonnonvetovoimaluokkaan*.

Kulttuurivetovoimaindikaattoreita olivat luostarit ja kirkot, rakennukset, museot ja historiakohteet, näyttämö- ja konserttitoiminta sekä pysyvät näyttelyt. Kulttuurillisesti vetovoimaisimmat kunnat sijaitsevat Etelä-Suomessa. Yhteensä 21 kuntaa jäi kokonaan ilman pisteitä kulttuurivetovoimaa mittaavilla indikaattoreilla. *Teuva sijoittui kulttuurivetovoimaltaan alimpaan luokkaan ja Kauhajoki toiseksi alimpaan luokkaan*.

Majoitus-, ravitsemis- ja liikennepalveluiden tarjontaa arvioitiin seuraavilla indikaattoreilla: majoitus- ja ravitsemispalvelut sekä liikennepalvelut. Korkeimpaan luokkaan sijoittuneet kunnat sijaitsevat pääosin Pohjois-Suomessa, Järvi-Suomessa ja rannikolla. Suuret kaupungit ja Pohjois-Suomen vahvat matkailukunnat nousevat tarjonnassa esiin. Palvelutarjonnaltaan vaatimattomia kuntia on runsaasti Pohjanmaalla ja muualla Länsi-Suomessa. *Teuva sijoittui majoitus-, ravitsemis- ja liikennepalveluiden vetovoimaltaan alimpaan luokkaan ja Kauhajoki toiseksi alimpaan luokkaan*.

⁸ MEK A:155 (2007). Suomen matkailun aluerakenne 2005: Tutkimusraportti.

Ohjelmanpalveluiden ja tapahtumien indikaattoreita olivat kiinteät ohjelmanpalvelut sekä tapahtumat. Ohjelmanpalvelu- ja tapahtumarikkaimmat kunnat sijaitsevat pääosin Pohjois-Suomessa, Järvi-Suomessa ja rannikolla. Palvelutarjonnaltaan vaatimattomimpia kuntia on runsaasti Pohjanmaalla ja muualla Länsi-Suomessa. *Teuva sijoittui ohjelmanpalvelu- ja tapahtumatarjonnallaan toiseksi alimpaan luokkaan ja Kauhajoki toiseksi ylimpään luokkaan.*

- *MEK:n tutkimuksen kriteereiden mukaan Etelä-Pohjanmaan matkailun vetovoima on heikko*
- *Kauhajoki arvioitiin vetovoimaltaan hieman paremmaksi kuin Teuva*
- *Heikoimmaksi Kauhajoki ja Teuva arvioitiin luonnonvetovoimassa, parhaiten sijoituttiin ohjelmanpalvelujen ja tapahtumien arvioinnissa*

8.3 Kysyntä

Seuraavassa on tarkasteltu Parran ja Sotkan matkailupalvelujen kysyntää yleisen matkailun trendien sekä alueellisen kysynnän näkökulmasta.

Kysyntä trendien näkökulmasta

Seuraavaan on koottu Parran ja Sotkan kehittämisen kannalta keskeisiä matkailun trendejä.

Maailma pienenee ja ns. "äärimatkat" lisääntyy

- *Osa matkailijoista haluaa kokea "äärielämyksiä" turvallisissa olosuhteissa.*

Kestävä kehitys on matkailun perusedellytys

- *Kestävä kehitys saattaa vaikuttaa jopa joidenkin matkustuspäätöksiin. Alueen jätehuolto- ja energiaratkaisut kiinnostavat matkailijoita.*

Matkailun painopiste siirtyy peruspalveluista yksilöllisiin elämyksiin

- *Ryhmän jäsenetkin ovat yksilöitä, joiden tarpeet tulee huomioida. Eri asiakkailta on erilainen käsitys peruspalveluista.*

Tieto- ja viestintäteknologia muokkaa tiedonvälitystä, jakelua ja tuotantoa

- *Sähköiset jakelutiet kehittyvät ja kaupankäynti niiden kautta kasvaa. Asiakas haluaa koota omat pakettinsa netin kautta.*

Matkantekoprosessi nopeutuu varauksesta itse matkalle lähtöön

- *Matkailu arkipäiväistyy ja matkapäätöksiä voidaan tehdä hetken mielijohdteesta, esim. messutarjousten johdosta. Äkkilähdöt. Ei haluta sitoutua ennakkovarauksiin.*

Tietojärjestelmillä saadaan tietoa matkailuasiakkaista, jolloin matkailumarkkinoinnin kohdentaminen tarkentuu

- *Asiakkaiden tunteminen ja heidän tarpeiden tunnistaminen on edellytys tehokkaalle markkinoinnille.*

Matkailukysyntä sirpaloituu erilaisiksi ns. life-style tyyppisiksi matkailijaryhmiksi

- Demograafisten tekijöiden lisäksi erilaiset "heimot" tulee huomioida markkinoinnissa. Esim. Golffarit, Lautailijat, Koiraihmiset jne.

Matkailijoilla on yhä korkeampi hinta-laaturitaisuus

- Matkailijat ovat kokeneempia, he haluavat yhä enemmän laatua ja ovat myös valmiimpia siitä maksamaan

Varttuneempi väestö muodostuu yhä tärkeämmäksi kohderyhmäksi

- Entistä varakkaampia ja hyväkuntoisempia ja valmiimpia matkustamaan myös sesonkien ulkopuolella.

Matkailukeskusten imagomerkitys kasvaa

- Matkailukeskuksista on tullut muotituotteita, joiden brändeihin samaistutaan mielellään.

Lyhytmatkat yleistyvät (3-4 pvää)

- Entistä enemmän ja entistä useammin. Lyhyemmässä ajassa halutaan maksimimäärä elämyksiä, joka on haaste tuotteistamiselle.

Kokousmatkailu lisääntyy

- Tietotekniikka mahdollistaa etätyöskentelyn > voidaankin osallistua helpommin kokouksiin sen sijaan, että tehtäisiin töitä toimistolla.

Luonto- ja kulttuurimatkailu kasvavat

- Halutaan kokea aitoja elämyksiä ja saada vastapainoa kaupungistuneella arjella.

Terveys- ja hyvinvointipalveluiden kysyntä kasvaa

- Kiinnostus omasta hyvinvoinnista kasvaa, esim. terveellisempien ruokien suosio, kuntoilu, hemmottelu.

Teemamatkat lisääntyvät

- Saman henkilön lyhytmatkoilla voi olla eri teemoja: golf, laskettelu, ratsastus, kalastus. Parralla ja Sotkalla on edellytykset tarjota korkealaatuisia teemamatkoja.

- Lyhytmatkojen yleistyminen, luonto- ja kulttuurimatkailun lisääntyminen, terveys- ja hyvinvointipalvelujen kasvu sekä teemamatkat luovat mahdollisuuksia Parralle ja Sotkalle
- Haasteena ovat imagon merkityksen kasvu sekä vaatimustason nousu kaikissa palveluissa.
- Haasteena on myös löytää omat asiakasryhmät sekä erilaistua muista vastaavista keskuksista.

Matkailukysyntä alueellisesta näkökulmasta

Suupohja

Suupohjan seudulla ei ole valtakunnallisesti merkittäviä matkailukohteita, jotka loisivat suurta yksittäistä kysyntää. Alueen pääkohteet ovat Lauhavuoren luontomatkailualue, Parran alue, Sotka ja Botniaring Jurvassa. Merkittävin vuosittainen tapahtuma ovat Ruokamessut Kauhajoella.

Seuraavassa nykyinen ja tavoiteltu kysyntä Suupohjan kunnissa.⁹

SUUPOHJA	Lähtötilanne 2005	Tavoite 2012	Kasvu
Rekisteröidyt majoitus- vuorokaudet	15 800	25 000 (+ 58 %)	9 200
Matkailutulo, milj. €	16 milj.	25 milj.	9 milj.
Ulkomaisten osuus	4 %	8 %	4 %

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Pohjanmaan alueen majoitusliikkeiden rekisteröidyt yöpymiset vuonna 2006 kasvoivat edellisvuodesta + 6,6 %. Suurin kasvu yöpymisvuorokausissa oli Kuusi-okuntien alueella + 44 000 yöpymistä, eli kasvua jopa + 30 %.

Yöpymiset jakaantuvat matkan tarkoituksen mukaan Etelä-Pohjanmaalla seuraavasti:

- vapaa-aika 76 % (vuonna 2005 - 74 %)
- ammattiin liittyvä 23 %
- muu 1 %

Ulkomaisia yöpymisiä oli vain 4 %, joista eniten Saksasta, Ruotsista, Venäjältä ja Virossa. Koko maan ulkomaalaisyöpymisten osuus oli 27 %.

Kesällä 2006 majoitusliikkeiden rekisteröidyt yöpymiset lisääntyivät + 9,8 % edellisvuodesta, kun taas talven yöpymiset vähenivät - 2,6 %.

⁹ Etelä-Pohjanmaan Matkailun Koordinaatiohanke (2007), Matkailun kehittämisen painopisteet Suupohjassa.

8.4 Arvio kehittämispotentiaalista matkailun näkökulmasta

Matkailukeskuksen yleiset menestystekijät voidaan karkeasti jaotella ensisijaisiin, toissijaisiin ja muihin tekijöihin. Massamatkailussa kohteen keskeisemmäksi elementiksi on ymmärretty *saavutettavuus*. Se ei yksin riitä, vaan tarvitaan myös *vetovoimatekijöitä ja palveluja*. Sekundaarista tekijöistä erityisesti markkinointi ja liiketaito-osaaminen ovat tärkeitä. Kaikki tekijät ovat kytköksissä toisiinsa ja menestyvässä matkailukeskuksessa ovat nämä kaikki tekijät kunnossa.¹⁰ Seuraavassa on koottu taulukkoon Parran ja Sotkan yhteistä kehittämispotentiaalia näiden tekijöiden valossa.

Ensisijaiset tekijät	Toissijaiset tekijät	Muut tekijät
Saavutettavuus - Lähisaavutettavuus melko hyvä (100 km) - Kaukosaavutettavuus huono - Maakunnallinen kohde, paitsi erikoistuneissa teematuotteissa potentiaalia valtakunnalliseksi kohteeksi	Markkinointi - Kohteiden markkinointi erillään ja kohteiden sisällä erillis-markkinointia - Tuotteiden ollessa kunnossa, paljon hyödynnettävää koordinoitua yhteismarkkinoinnista	Osaava henkilökunta - Henkilöstön osaamistaso vaihtelee eri toiminnoissa - Yhteistyö Seinäjoen / Kauhajoen ammattikorkeakoulun henkilöstön koulutuksessa ja osaavan henkilöstön rekrytoinnissa
Vetovoimatekijät - Ei valtakunnallisia luonnon eikä kulttuurin vetovoimatekijöitä - Maakunnallisina vetovoimatekijöinä lasketelurinteet - Maakunnallinen kohde	Liiketaito-osaaminen - Sekä Parran että Sotkan toiminta perustuu osin talkootyöhön - Liiketaito-osaamisen kehittäminen tärkeää	Tutkimustiedon hyödyntäminen - Asiakasseuranta satunnaista - Säännöllinen asiakasseuranta kehittämisen edellytys
Palvelut - Reitistöt ja rinteet maakunnallisesti merkittäviä - Sotkan moottoriurheilussa ja ampumaharastuksessa potentiaalia vahvistaa valtakunnallista merkittävyyttä - Majoitus- ja ravitsemuspalvelut puutteellisia - Potentiaalia maakunnalliseksi palvelukeskittymäksi ja erikoistuneissa teematuotteissa valtakunnalliseksi kohteeksi	Työvoimakustannukset - Työvoimakustannukset osassa toimintaa pienet talkootyön avulla - Talkootyön ja ammatitaitoisen matkailuosaamisen taitava yhdistäminen toisi kilpailuetua	Kytkenät paikalliskulttuuriin ja -talouteen - Sotkan kesäteatteri vahvuus - Parran ja Sotkan kulttuuritarjonnan yhteistyö mahdollisuus - Pohjalaisen kulttuurin kytkeminen palveluihin luo imagoa jolla erottua muista

¹⁰ Saarinen (2006). Matkailu ja paikallisuus. Alue ja Ympäristö 2 / 2006.

LIITE 1: Parran lammen laajentamisen mahdollisuuksien arviointi

1) Olemassa olevan lammen laajennus, laajennus sijoittuisi olemassa olevan koillispuolelle, tilansa verran koilliseen.

2) Toinen lampi loma-asutusalueen keskelle, Haltijantien ja Pyökkitie väliselle suoalueelle.

- Parran aluetta rajaa etelässä ja pohjoisessa pohjavesien hankinnan kannalta tärkeät pohjavesialueet. Molemmissa sijaintivaihtoehdoissa ennen hankkeen eteenpäin viemistä on pyydettävä lausunto ympäristöviranomaisilta.
- Lammen rakentamisessa on syytä suosia suuria yksittäisiä vesialueita. Pienten lammikoiden ylläpito on hankalaa.
- Molemmissa vaihtoehdoissa on syytä laatia maaperätutkimus turpeen alla olevan maa-aineksen ja sen vedenläpäisevyyden tutkimiseksi. Mikäli maaperä on hyvin vettä läpäisevää, lammen vesi saattaa suotautua pohjavedeksi.
- Vaihtoehdossa 1 karttatarkastelun pohjalta voidaan todeta maanpinnan korkeudeksi 117 m.
- Vaihtoehdossa 2 karttatarkastelun pohjalta voidaan todeta maanpinnan korkeudeksi 121 m. Lisäksi maa viettää pohjavesialuetta kohden, jolloin on mahdollista että lammen vesi suotautuu pohjavesialueelle.
- Pohjavesien ja maanpinnan muotojen kannalta voidaan pitää vaihtoehtoa 1 edullisempänä, siksi että alue on 4 m vaihtoehdon 2 maanpintaa alempana. Lisäksi maaston muodot vaihtoehdossa 1 pohjoiseen pohjavesialueeseen nähden ovat edullisemmat sillä pohjavesialue sijaitsee kukkulan takana.

3) Mahdollisia muita vaihtoehtoja tarkasteltuna voidaan todeta että maastonmuoto muodostaa koillis - lounaissuunnassa akselin jonka luoteispuolelta laskeutuva rinne muodostaa akselin kaakkoispuolelle alavan vyöhykkeen, jolle lammen sijoittaminen voi tulla kysymykseen. Alueen muita mahdollisia sijoitusvaihtoehtoja tarkasteltaessa voidaan todeta:

- a. Kirkon ja kodan koillispuolinen alue soveltuisi lammen laajennusalueeksi hyvin.
- b. Hautaharjuntien varrella Pyökkitie ja Kelotien kulmaukseen jäävä asuntoalueen laajennusalueeksi suunniteltu alue. Alue sijaitsee puolittain alueen eteläisellä pohjavesialueella ja siksi ei ole tarkoitukseen hyvin soveltuva.
- c. Keihäsparran ja loma-asuntoalueen jäävä alue sijaitsee rinteessä ja ei siksi ole tarkoitukseen hyvin soveltuva.

Vesialueen laajuudella on merkitystä alueen vetovoimaan ja merkittävyyteen virkistysalueena. Vesialueen laajuutta ajatellen parhaiten lammen sijoituspaikaksi soveltuvia alueita 1,2 ja 3 voidaan tarkastella myös siten että niistä toteutettaisiin esille tuotuja vaihtoehtoja laajempikin kokonaisuus. Esim. vaihtoehdot 1. ja 2. tai vaihtoehto 1. laajennettuna etelään kodan ja kirkon viereiselle alueelle. Laajemman vesialueen toteuttaminen vaatii kuitenkin veden riittävyyden tutkimisen lampien veden riittävyyden varmistamiseksi.

LIITE 2: Asiakaskysely 2008

1) Vastaajan sukupuoli

_____ mies _____ nainen

2) Vastaajan ikä

_____ 10-18 v.
 _____ 19-30 v.
 _____ 31-50 v.
 _____ yli 50 v.

3) Missä yövytte?

_____ Sotkassa
_____ Parrassa
_____ muu, mikä: _____

4) Monta yötä olette Sotkassa / Parrassa tällä matkalla?

_____ yötä

5) Missä asutte vakituisesti?

☐ Kauhajoella / Teuvalla
☐ Etelä-Pohjanmaalla
☐ Länsi-Suomessa
☐ Etelä-Suomessa
☐ Muualla kaupungissa, missä:

Muualla maaseudulla, missä:

6) Mihin seuraavista ryhmistä kuulutte?

☐ Opiskelija tai koululainen
☐ Työntekijä
☐ Alempi toimihenkilö
☐ Ylempi toimihenkilö
☐ Yrittäjä
☐ Eläkeläinen
☐ Työtön

**7) Kenen kanssa olette
Sotkassa / Parrassa?**

☐ Yksin
☐ Puolison/kumppanin kanssa
☐ Muiden aikuisten kanssa
☐ Alle kouluikäisten lasten kanssa
☐ Kouluikäisten lasten kanssa
☐ Ryhmän kanssa, ryhmän koko _____ hlöä

8) Mikä on käyntinne tarkoitus?

☐ Virkistys- tai harrastekäynti
☐ Kilpailu (esim. hiihto, ralli)
☐ Kulttuuritapahtuma tai -esitys
☐ Muu tapahtuma
☐ Lomamatka
☐ Työmatka
☐ Yhdistetty työ- ja lomamatka

9) Puuttuuko Sotkasta / Parralta Teidän mielestänne joku palvelu?

_____ Ei
_____ Kyllä. Mikä tai mitkä palvelut?

10) Aiotteko tulla Sotkaan / Parraan uudestaan?

_____ Kyllä
 _____ En osaa sanoa
 _____ En.
 Miksi ette?

11) Mitä kehitettävää Teidän mielestänne Sotkassa / Parrassa on?

12) Antakaa seuraaville palveluille arvosana

Arvio asteikolla 0 - 5, kun 5= erittäin hyvä ja 1 = erittäin huono ja 0 = en osaa
 Tärkeys, kun 3 = tärkeä, 1= ei tärkeä, 0= en osaa sanoa

	Arvio 0-5	Tärkeys 0-3
Myynti- ja varauspalvelut		
Julkiset liikenneyhteydet		
Majoituspalvelut		
Ravintolapalvelut		
Ohjelmapalvelut		
Retkeily- ja vaellusreitit ja taukopaikat		
Tapahtumatarjonta		
Tapahtumien järjestelyt		
Karavaanareiden alue ja palvelut		
Eri lajien harrastepaikat: - Sotka ja Parra lisäävät omat toimintonsa (ampumaurheilu, suunnistus, moottoriurheilu jne.)		

13) Antakaa seuraaville Sotkan / Parran talvipalveluille arvosana

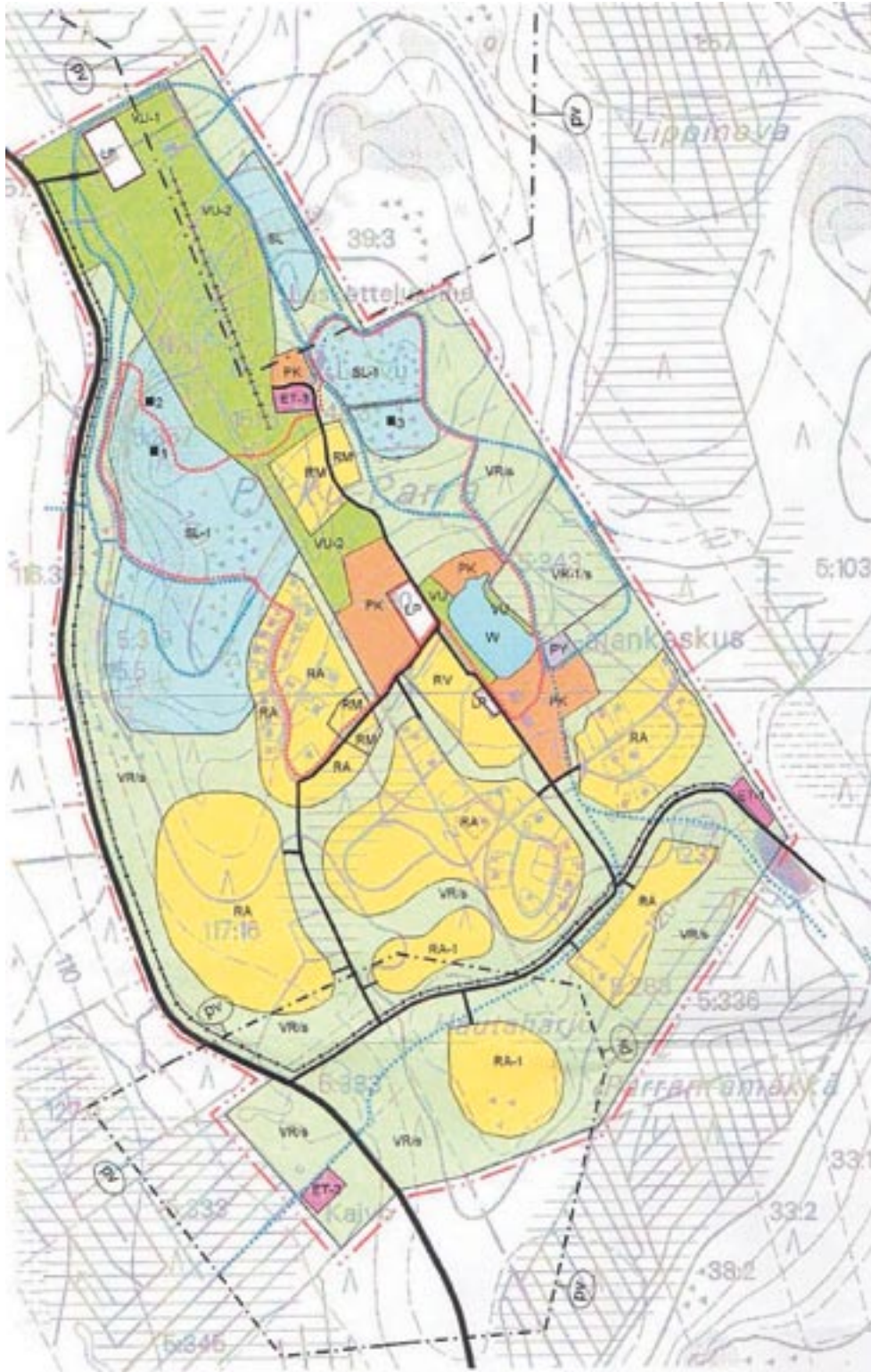
	Arvio 0-5	Tärkeys 0-3
Rinteiden monipuolisuus		
Rinteiden kunto		
Suksivuokraamo		
Hissipalvelut		
Välineiden vuokraus		
Maastohiihtolatujen monipuolisuus		
Maastohiihtolatujen kunto		
Latujen opasteet		
Moottorikelkkareitit ja -palvelut		
Taukopaikat		

14) Arvioikaa seuraavia Sotkaa / Parraa kuvaavia tekijöitä,

	Arvio 0-5	Tärkeys 0-3
Talviliikuntamahdollisuudet		
Lumettoman ajan liikuntamahdollisuudet		
Ympäristön viihtyisyys		
Turvallisuus		
Monipuolisuus		
Palvelujen laatu		
Palvelujen saavutettavuus jalan		
Lapsiperheiden tarpeiden huomioiminen		
Ikääntyvän väestön tarpeiden huomioiminen		
Liikuntarajoitteisten tarpeiden huomioiminen		
Pysäköinnin toimivuus		
Opasteet (infotaulut, viitoitus)		
Sotka / Parra kokonaisuutena		

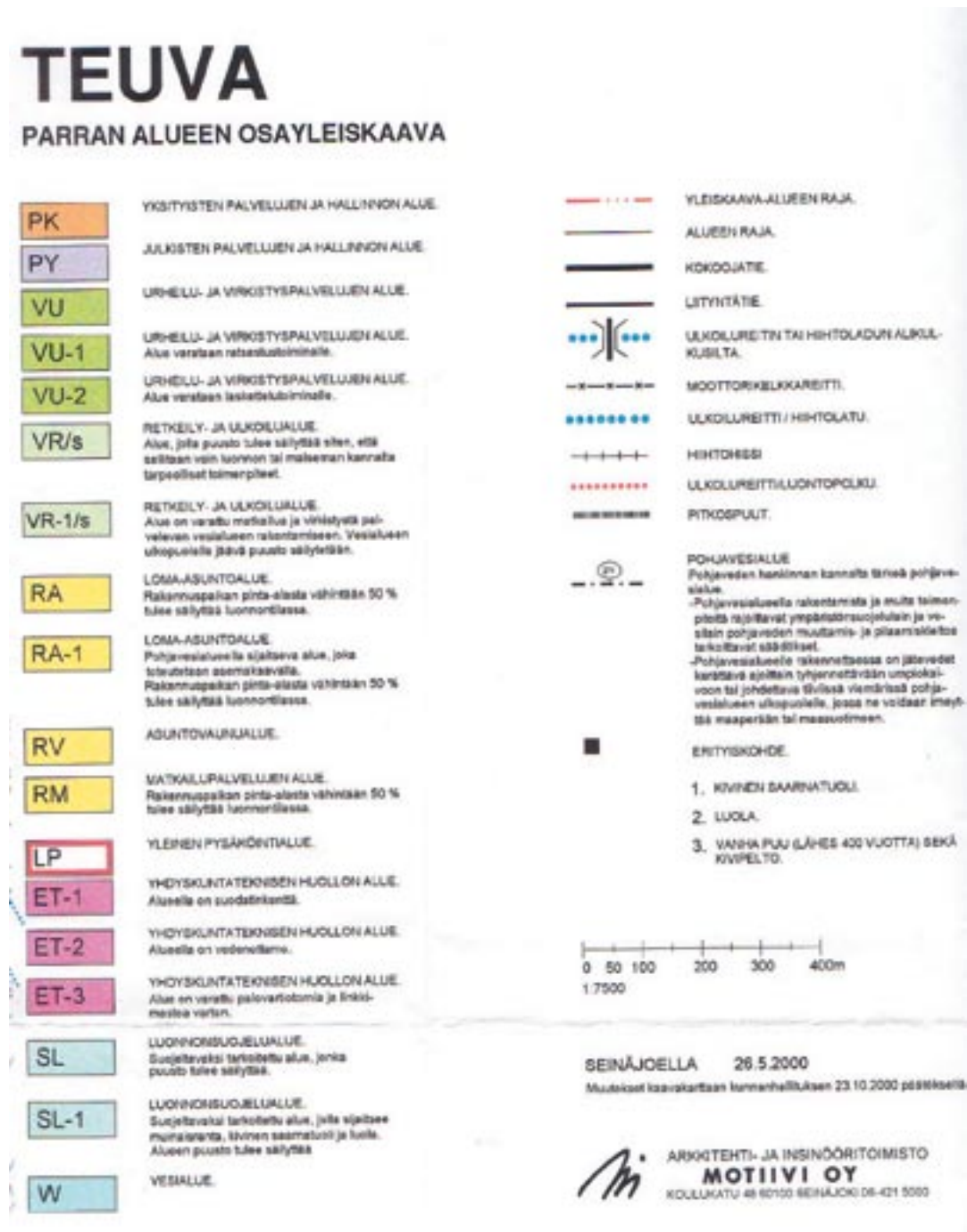
LIITE 3

Parran alueella on voimassa oikeusvaikutteinen osayleiskaava vuodelta 2000.

LIITE 4

Parran osayleiskaavan kaavamääräykset.

Parran alueella on voimassa vuonna 2000 hyväksytty asemakaava.

LIITE 6

Parran asemakaavan kaavamääräykset.

TEUVA

PARRAN ASEMAKAAVA 1:2000

KORTTELIT 500, 505, 508, 515, 517, 522, 530, 539 JA 545, 554
SEKÄ NIIHIN LIITTYVÄT VIRKISTYS-, LIKENNE-, ERITYIS- JA
TIEALUEET

YK	KOKKOUKSEN JA MUUN SEURAKUNNALLISTEN RAKENNUSTEN KORTTELIALUE.		ISTUTETTAVA ALUE.
KL	LIIRAKAARINNUSTEN KORTTELIALUE.		ISTUTETTAVAA SÄILYTETTÄVÄ PUURVI.
RA	LOMA-ASUNTOJEN KORTTELIALUE. TONTILLE YÖMÄÄN RAKENTAA ENNISTÄÄN 545 K-M2 (MOKKI)- AUTOTALLIVARASTO. AUTOTALLI JA/TAI VARASTO SAAYAT OLLA YHTEENSÄ ENNISTÄÄN 25 M2.		RAKENNUSALA.
RM	MATKAILUA PALVELEVYEN RAKENNUSTEN KORTTELIALUE.		OHJEELLINEN VESIALUEEN LAAJENNUS.
RV	ASUNTOHUONEALUE. ALUEELLA SAA SUOJITTAA MATKAILUA PALVELEVYEN KYYTISI- JA VARAUSKOKONEN SEÄ MATKAILUA PALVELEVYÄ HUOLTO- JA LIIKEMENNUKSEÄ.		PYSÄKÖINTIPAKKA.
VR-1	RETRIELY- JA ULKOALUE. ALUEEN OLMASSA OLEVA PUUSTO ON SÄILYTETTÄVÄ SITEN, ETTÄ SALLITAAN VAIN LUONNON JA SAISEMA- HÖYÖN KANNALTA SEKÄ RETRIELYN JA ULKOILUN KAN- NALTA TARPEELLISET TOIMENPITEET.		YLEISELLE JALANKULULLE VARATTU ALUEEN OSA.
VR-2	RETRIELY- JA ULKOALUE. ALUE ON VARATTU MATKAILUA JA VIRKISTYSTÄ PAL- VELTUN VESIALUEEN RAKENTAMISEEN, VESIALUEEN HUOLTOKUNNALLE JÄÄVÄ PUUSTO SÄILYTETTÄVÄ.		OHJEELLINEN MOOTTORIKELUUKALUALLE VARATTU ALUEEN OSA.
VU-1	URHEILU- JA VIRKISTYSPALVELUALUE. ALUE VARATTU LAJITTELUKUNNALLE.		OHJEELLINEN ULKOILU- JA LAITUREITTI.
VV	LIIMANTYÄ ALUE.		KOTU
LP	TYÖN PYSÄKÖINTIALUE.		JALANKULULLE VARATTU TIE.
LP-1	TYÖN PYSÄKÖINTIALUE ALUEEN REUNOILLE JA PYSÄKÖINTIYHTEEN VÄLISEN ON ISTUTETTAVIA PUURIN.		OHJEELLINEN KATUALUEEN TUTTAVA KEVYEN- LIIKENTEEN TIE.
ET-1	YHÖSKUNTATEKNISET HUOLTOA PALVELEVYEN RAKEN- NUSTEN JA LAITUREITIN ALUE. ALUEELLA SAAYAT SUOJITTAMINEN.		MASTOTORNIN SUOJAVYÖHYKE.
ET-2	YHÖSKUNTATEKNISET HUOLTOA PALVELEVYEN RAKEN- NUSTEN JA LAITUREITIN ALUE. ALUE ON VARATTU PALOVARASTOTORNILLE JA LIIKKO- MASTOLLE.		
W	VERALUE.		
	3 M KAIVAA ALUEEN RAJAN ULKOPUOLELLA OLEVA VIIVA.		
	KORTTELIN, KORTTELIOJAN JA ALUEEN RAJA.		
	OSA-ALUEEN RAJA.		
	OHJEELLINEN TONTINRAKENNUSPÄÄN RAJA.		
500	KORTTELIN NUMERO.		
1	OHJEELLINEN TONTINRAKENNUSPÄÄN NUMERO.		
PAIKANTEE	RADON NIMI.		
1	KOKKOLAISEN NUMERO OSOITTAA RAKENNUSTEN, RAKENNUK- SEN TAI SEN OSAAN SUUREMMAA SALLITTUA KERROSLUVUUN.		
1001	MURTOLOUN KOKKOLAISEN NUMERON EDUSSA OSOITTAA KUNNAN SUUREN OSAAN RAKENNUSTEN SUUREMMAA KERRON- KUNNAN ALASTA SAA KELLASKERROKSESSA KÄYTTÄÄ KERRONKUNNAN LUETTAVAKSI TILAKSI.		
1002	MURTOLOUN KOKKOLAISEN NUMERON JÄLKESSÄ OSOITTAA KUNNAN SUUREN OSAAN RAKENNUSTEN SUUREMMAA KERRON- KUNNAN ALASTA SAA KÄYTTÄÄ KERRONKUNNAN LUETTAVAKSI TILAKSI.		
1003	TEHDOKKUNNAN ELI KERRONKUNNAN SUUREN TONTIN PINTAALAN.		
15 %	LURU OSOITTAA, KUNNAN SUUREN OSAAN ALUESTA TAI RAKEN- KUNNAN ALASTA SAA KÄYTTÄÄ RAKENTAMISEEN.		

KAIVAMÄÄRÄYKSET:
TONTIN PINTAALASTA TULEE VÄHINTÄÄN 50 % SÄILYT-
TÄÄ OLMASSA OLEVA LUONNON REITSANA.

**KORTTELEISSA 545 - 548 RAKENTAMATONNALLA TONTIN-
OJALLA, JOI EI KÄYTTÄÄ LIIKENTEEN, PYSÄKÖINTI- TAI
VARASTOALUEENA, ON ALUE ISTUTETTAVIA JA HOIOTTA-
VA PUUSTOMASSA KUNNASSA.**

RAKENNUSALUE:
ALUEELLA ON NOUDATETTAVIA YHTENÄISTÄ RAKENNUSTAPAA,
LOMA-ASUNTOALUEILLA RAKENNUKSET TULEE JÄLKISIVU- JA
KATTOALUEALUEEN VÄLITYKSEN JA KATTOALUEALUEEN
SUUNTEEN RAKENTAA OSA-ALUEITTAIN YHTENÄISTÄ RAKENNUK-
TAPAA NOUDATTAEN, RAKENNUKSET TULEE RAKENTAA YHTENÄ-
KUNNAN PIENTEYDELLÄ.

**LOMA-ASUNTOALUEILLA ON RAKENNUSTEN JALANKULUMATERIA-
ALUNA KÄYTTETTÄVÄ PUUTA.**

**LOMA-ASUNTOALUEILLA RAKENNUSTEN KATTOKATTOJONA TULEE
OLLA HARAKATTO.**
KATTOALUEALUEENA TULEE OLLA 1:1,5 ... 1:2.

AUTOPARKKI:
AUTOPARKKIA ON VARATTAVIA SEURAAVASTI:

RA-KORTTELIALUEILLA 1 APLOMA-ASUNTO.
**RM-KL-KORTTELIALUEILLA 1 APLOMA-ASUNTO TAI
1 APLOMA K-M2.**

**KUNNANVALTUUSTO ON HYVÄKSYNYT ASEMAKAAVAN
SEURAAVALLA LISÄYKSELLÄ:**
KORTTELEISSA 549 - 554 ANNETAAN KOLMEN VUODEN
SAUKAUKSEEN RAKENNUKSEKSI MRL 58 § 4 MOMENTIN
PERUSTELLA.

REINÄKIELLE 19.05.2000
KUNNANVALTUUSTO 23.10.2000
KUNNANVALTUUSTO 25.12.2000

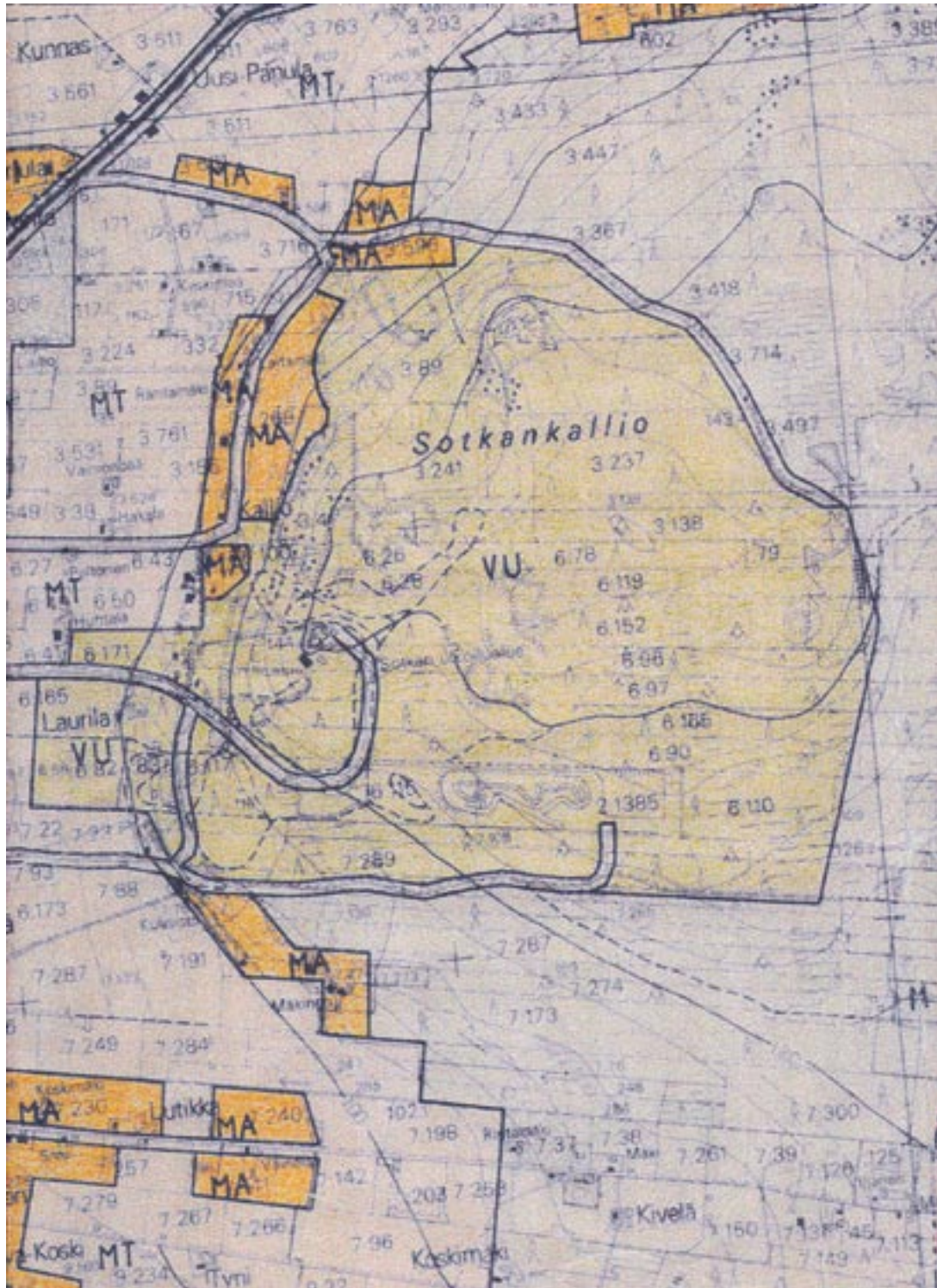
Lasse Mäntylä, Varustuksen
Suunnittelupäällikkö

Jukka Kumpulainen
Arkkitehti SAFA

ARKKITEHTI- JA INSINÖÖRITOIMISTO
MOTIIVI OY
KORTTELIALUEEN RAJAT: 19.05.2000

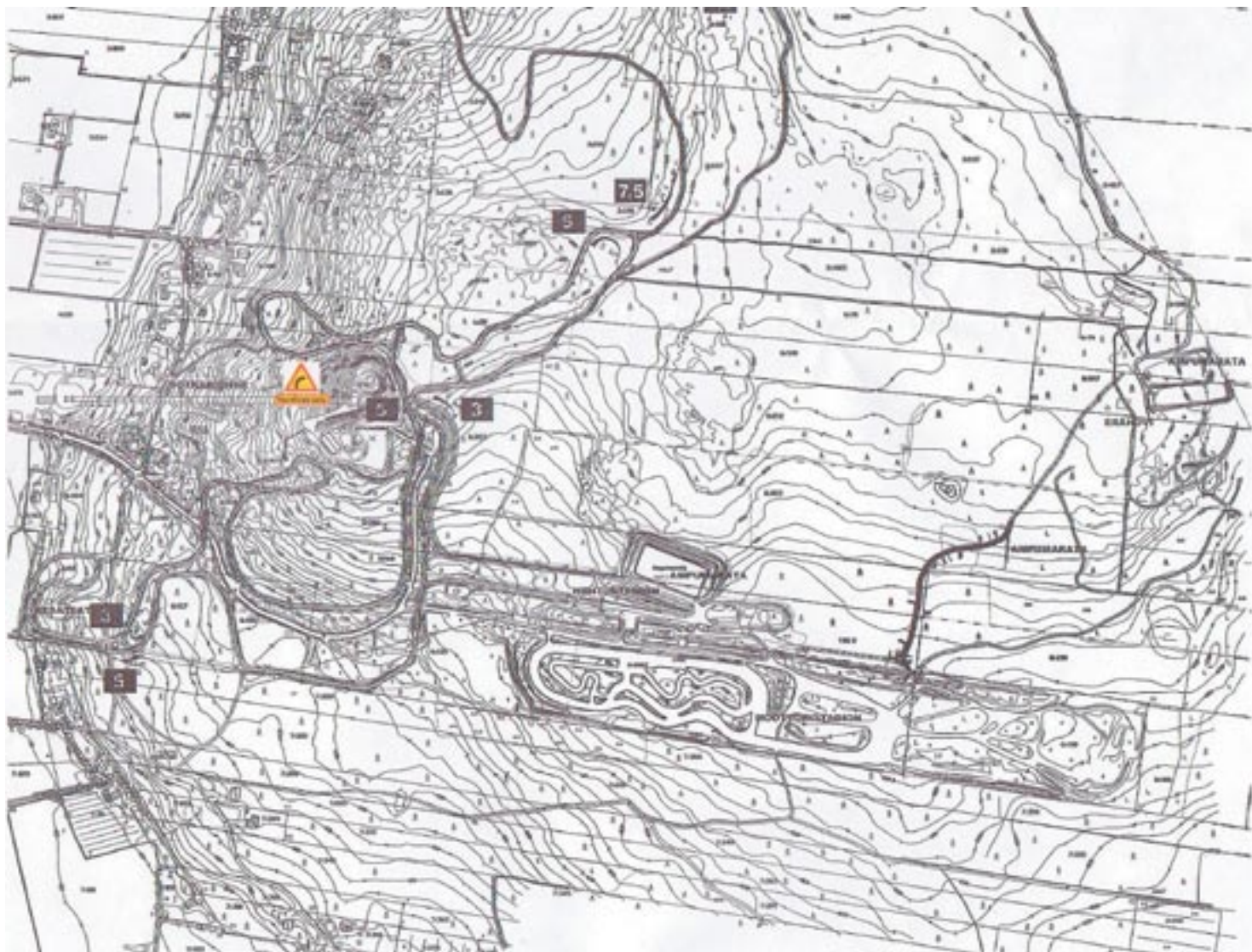
LIITE 7

Kauhajoen yleiskaava Sotkan alueella.

LIITE 8

Sotka urheilu- ja ulkoilukeskuksen aluekartta.

Sotka – Asuuli ulkoilureitistö.

Finnish Consulting Group
Infra ja ympäristö